

20.12.2023

Aika keskiviikko 20.12.2023, klo 16.00 – 16.25
Paikka Sähköinen kokous (Teams)
Käsitellyt asiat 30-34

Jäsenet

x Kovanen Anne
x Lampinen Tapio
x Kalavainen Tero
- Lamberg Markku
x Hartikainen Kirsi
- Kalenius Tapani
x Laitinen Kirsi
x Jurvanen Ari
x Tyrväinen Hannu
x Suutarinen Maija
- Manninen Satu
- Koskinen-Koivisto Eerika
x Laitinen Marko
x Lehtonen Jussi

Varajäsenet

- Kaakkurinniemi Tapani
- Järvenpää Elisa
- Havukainen Anniina
x Urrio Susa
- Kaakkuriniemi Vesa
- Bader Suzan
- Ylönen Reino
- Lampinen Jukka
- Piispanen Sallamari
- Ahonen Juha-Petri
x Vanhatalo Jouko
- Nygren Jussi
- Turtinen Mari
- Aro Antti

Muut läsnäolijat

x Forsberg Caius kaupunginhallituksen puheenjohtaja
- Lumela Meri kaupunginhallituksen 1. puheenjohtaja
- Colliander Jari kaupunginhallituksen 2. puheenjohtaja
- Koivisto Timo kaupunginjohtaja
x Yksjärvi Hanna ympäristöterveyspäällikkö, esittelijä
- Pietarinen Päivi ympäristöjohtaja
- Pitkänen Mari talous- ja hallintopäällikkö
x Karstu Onni lakimies
x Laitinen Marika asianhallintasihteeri

Pöytäkirja on allekirjoitettu sähköisesti asianhallintajärjestelmässä. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Pöytäkirja on yleisesti nähtävänä 28.12.2023 Jyväskylän kaupungin verkkosivuilla.

Anne Kovanen
Puheenjohtaja

Marika Laitinen
Sihteeri

Tapio Lampinen
pöytäkirjan tarkastaja

Jussi Lehtonen
pöytäkirjan tarkastaja

31 Jyväskylän seudun ympäristöterveyden valvontasuunnitelma vuosille 2020-2024, päivitys vuodelle 2024

D/5211/11.02.10/2023

Asian valmistelija Mikko Kananen p. 050 312 5348, Mia Kapanen p. 050 3054434, Pirjo Lonka-Huotari p. 050 373 0414, Hanna Yksjärvi p. 050 472 4850

Ympäristöterveydenhuollon lainsäädännön tavoitteena on edistää ja valvoa elinympäristön ja yksilön terveyttä ja turvallisuutta sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia. Kunnan tulee laatia ja hyväksyä säännöllistä valvontaa koskeva ympäristöterveydenhuollon suunnitelma siten, että valvonta on laadukasta ja terveyshaittoja ehkäisevää. Kunnan suunnitelmassa tulee ottaa huomioon yhteinen valtakunnallinen valvontaohjelma sekä toimialakohtaiset valvontaohjelmat.

Valvontasuunnitelma toimii kunnassa valvonnan suunnittelun työvälineenä, joten siihen on tarkoituksenmukaista sisällyttää valvontaan kuuluvia ja sitä tukevia asioita, kuten:

- valvontakohteiden lukumäärä kohdetyypeittäin
- voimavarat ja niiden jakautuminen toimialoittain
- koulutussuunnitelma
- tarkastusten suunnittelu ja toteutus
- valvonnasta perittävät maksut
- näytteenottosuunnitelmat
- laboratoriot ja ulkopuoliset asiantuntijat, joihin valvonta tukeutuu
- valvonnan painopisteet
- valvontahankkeet
- häiriötilannesuunnitelma sekä
- viestintäsuunnitelma

Jyväskylän seudun ympäristöterveyden omat erityiset painopistealueet suunnitelmakaudella ovat riskinarviointi ja sen kehittäminen, viestintä, sidosryhmäyhteistyö sekä varautumisasiat

Ympäristöterveydenhuollolla on tärkeä kansanterveydellinen merkitys. Voidaan puhua yhdestä yhteisestä terveydestä (One Health). Tämä tarkoittaa sitä, että ihmisten, eläinten ja ympäristön terveydet ovat jatkuvassa vuorovaikutuksessa. Ympäristöterveydenhuollon suunnitelma laadittu koko ohjelmakaudelle 2020-2024. Suunnitelma päivitetään nyt vuodelle 2024. Päivityksessä on huomioitu lainsäädännön ja ohjeistuksen muutokset.

Suunnitelman toteutumisen arviointi suoritetaan kerran vuodessa maaliskuun loppuun mennessä

Liitteet:

- Jyväskylän seudun ympäristöterveyden valvontasuunnitelma, päivitys vuodelle 2024
- Eläinlääkintähuollon suunnitelma, päivitys vuodelle 2024
- Valvontakohteiden lukumäärä ja suunniteltu tarkastusmäärä 2024

Ympäristöterveyspäällikkö Yksjärven ehdotus

Ympäristöterveyslautakunta hyväksyy liitteen mukaisen Jyväskylän seudun ympäristöterveyden valvontasuunnitelman päivityksen vuodelle 2024.

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin.

Eläinlääkintähuollon suunnitelman 2020- 2024 päivitys vuodelle 2024 Jyväskylän seudun ympäristöterveys

Kuva: Elias Harinen

Kunnallisen valvontasuunnitelman liite

SISÄLLYSLUETTELO

Sisällys

SISÄLLYSLUETTELO.....	3
1 JOHDANTO	4
1.1 Valvontasuunnitelman tarkoitus ja lainsäädännöllinen tausta	4
1.2 Suhde muihin ohjelmiin	5
1.3 Eläinlääkintähuoltojärjestelmän yleiskuvaus ja tehtävät	5
2 KUNNAN SUUNNITELMA	6
2.1 Painopisteet	6
3 VOIMAVARAT	7
3.1 Henkilöresurssit, vastualueet ja työnjako	7
3.2 Henkilökunnan pätevyyden ja osaamisen varmistaminen	8
4 TIETOJÄRJESTELMÄT	9
5 YHTEISTYÖ JA VIESTINTÄ	12
5.1 Viranomaisten välinen yhteistyö ja tiedotus	12
5.2 Erityistilanneviestintä	12
6 MAKSUT	12
7 VALVONNAN TOIMEENPANO	13
8 ELÄINTEN TERVEYDEN VALVONTA	13
8.1 Eläintautivalmius	13
8.2 Eläintautien ilmoittaminen	14
8.3 Zoonosivalvonta ja vapaaehtoinen terveystarkastus	15
8.4 Vesiviljelylaitosten valvonta	15
8.5 Eläinten keinollinen lisääminen	15
8.6 Muu eläintautivalvonta ja seuranta.....	15
9 ELÄINTEN TUNNISTAMISEN JA REKISTERÖINNIN VALVONTA	16
10 ELÄINTEN LÄÄKITSEMISEN VALVONTA.....	16
11 SISÄMARKKINAKAUPPA, VIENTI JA TUONTI	17
11.1 Sisämarkkinakauppa	17
11.2 Vienti EU:n ulkopuolisiin maihin.....	18
11.3 Tuonti EU:n ulkopuolelta ja Komission asetuksen 2017/625 luvun V jakson II mukainen valvonta ...	18
12 ELÄINTEN HYVINVOINNIN VALVONTA.....	19
12.1 Epäilyyn perustuva eläinsuojelutarkastus	19
12.2 Tiloilla tehtävät otantaan perustuvat eläinsuojelutarkastukset.....	20
12.3 Luvan- ja ilmoituksenvaraisen toiminnan valvonta	20
12.4 Eläinsuojeluvälittäjät.....	20

12.5 Eläinkuljetukset.....	21
12.6 Teurastamot	21
12.7 Koe-eläintoiminnan valvonta.....	21
13 ELÄIMISTÄ SAATAVAT SIVUTUOTTEET	21
13.1 Sivutuotelaitosten valvonta.....	22
13.2 Sivutuotteita käyttävien ja hävittävien toimijoiden valvonta	22
14 EHDOLLISUUDEN VALVONTA.....	22
15 ELÄINLÄÄKÄRIPALVELUJEN JÄRJESTÄMINEN	23
15.1 Peruseläinlääkäripalvelu	23
15.2 Sisältö.....	23
15.3 Tuotantoeläinten terveydenhuolto	24
15.4 Yksityinen palvelutarjonta	25
15.5 Kiireellinen eläinlääkäriapu	26
15.6 Saatavuus- ja laatutavoitteet.....	27
15.7 Toimitilat.....	28
15.8 Välineresurssit	29
15.9 Ostopalvelut.....	29
16 SEURANTA, ARVIOINTI JA RAPORTOINTI	29
16.1 Aluehallintoviraston suunnitelmat	29
16.2 Kunnan suunnitelmat	30
16.3 Eläinlääkäripalvelujen käytön tilastointi.....	30
16.4 Arviointi- ja ohjauskäynnit.....	30
16.5 Muu raportointi	31
LIITE 1. ELÄINLÄÄKINTÄHUOLLON PAINOPISTEALUEET	31
Vuoden 2024 painopisteiden kunnassa tehtävät toimenpiteet.....	31
LIITE 2. RESURSSITARPEEN KARTOITUS	33
Eläinmäärät Jyväskylän ympäristöterveyden toiminta-alueella.....	33
ELÄINLÄÄKÄRIPALVELUT	33
Eläinten terveyden valvonta (päivitetty 2023)	35
Sivutuotevalvonta.....	36
Eläinten hyvinvoinnin valvonta.....	36
Eläinten tunnistamisen ja rekisteröinnin valvonta	37
ELÄINLÄÄKINTÄHUOLLON HENKILÖRESURSSIT.....	38
Liite 3, vahvistetut maksut.....	39
Klinikkamaksut 1.1.2024 alkaen	39
Keskitetyn päivystyksen puhelinpalvelun maksut	39

1 JOHDANTO

Eläinlääkintähuollon suunnitelma on osa Jyväskylän seudun ympäristöterveyden valvontasuunnitelmaa. Velvoite suunnitelman tekemiseen sisältyy eläinlääkintähuoltolakiin, joka tuli voimaan 1.11.2009. Suunnitelman perusvaatimukset on asetettu eläinlääkintähuollon valtakunnalliseen ohjelmassa (EHO 2015-24), johon on tehty päivitykset vuodelle 2024.

Eläinlääkintähuoltolain uudistuttua marraskuussa 2009 valtio ryhtyi ostamaan kunnilta eläinten terveyteen ja hyvinvointiin liittyvää viranomaisvalvontaa. Tavoitteena on ollut entistä selkeämmin erottaa valvontatehtävät eläinlääkäripalveluista ja perustaa kuntiin päätoimisia valvontaeläinlääkärin virkoja. Jyväskylän seudulla päätoiminen valvontaeläinlääkärin virka on ollut vuodesta 2011 lähtien ja vuoden 2021 lokakuusta lähtien valvontaa on tehty kahden valvontaeläinlääkärin työpanoksella.

Eläinlääkäripalvelujen tarpeeseen vaikuttavat tuotantoeläintilojen määrän edelleen jatkuva väheneminen ja tuotantoeläinten keskittyminen yhä suurempiin yksiköihin. Tuotantoeläinten terveydenhuollon merkitys kasvaa edelleen, mikä muuttaa myös eläinlääkäreiden työnkuvaa akuutista sairaanhoidosta suunnitelmallisen ennaltaehkäisevän työn suuntaan. Lemmikit ovat tämän päivän yhteiskunnassa perheenjäsenen asemassa ja lemmikkeihin kohdistuville eläinlääkäripalveluille asetetaan yhä suurempia odotuksia ja vaatimuksia.

Keväällä 2022 myös eläinlääkintähuoltoa, sekä yksityistä että kunnallista, koetelleen koronatartuntojen nousun aikana kunnan merkitys kiireellisen päiväaikaisen eläinlääkäriavun tuottajana korostui. Kunnalla on oltava myös poikkeuksellisia hetkinä, jolloin yksityisen tarjonnan resurssi ei riitä palvelemaan kaikkia avun tarvitsijoita, kyky tarjota peruseläinlääkinnän tasoista palvelua.

Voimaan tulosta annettavaa asetusta odottavassa uudessa eläinlääkintähuoltolaissa (285/2923) erikoiseläinlääkäritasoisien kiireellisen eläinlääkäriavun järjestämisvelvoitetta ei ole enää kunnalla, poiketen aiemmin EHO:ssa olleesta ohjeistuksesta, jossa edellytettiin erikoiseläinlääkäripalvelutasoista pieneläinpäivystystä.

1.1 Valvontasuunnitelman tarkoitus ja lainsäädännöllinen tausta

Ruokaviraston laatiman eläinlääkintähuollon valtakunnallisen ohjelman (EHO) tavoitteena on tehostaa ja yhdenmukaistaa eläinlääkintähuoltolaissa tarkoitettua eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontaa sekä ohjata eläinlääkäripalveluiden järjestämistä. Tarkoituksena on lisätä valvonnan suunnitelmallisuutta, tehokkuutta ja laatua ohjaamalla valvontasuunnitelmien laatimista aluehallintovirastoissa ja kunnissa. Tavoitteena on yhtenäistää valvontakäytäntöjä ja varmistaa toiminnanharjoittajien samanarvoinen asema suhteessa valvontaan. Ohjelmalla sisältyy eläinlääkäripalveluiden saatavuutta ja laatua koskevat yleiset tavoitteet. Ohjelmalla pyritään varmistamaan, että vastuutahot varaavat riittävät resurssit valvontatehtäviin ja eläinlääkäripalveluihin.

Kunnallisessa valvontasuunnitelmassa varmistetaan eläinlääkintähuollon järjestyminen eläinlääkintähuollon valtakunnallisessa ohjelmassa (EHO) asetettujen vaatimusten mukaisesti. Lisäksi valvontasuunnitelma toimii eläinlääkintähuollon yksikön laatuasiakirjana.

Eläinlääkintähuoltolain soveltamisalaan kuuluvasta valvonnasta säädetään lisäksi elintarvikelaissa, eläntautilaissa, laissa eläinten hyvinvoinnista, eläinten kuljetuksesta annetussa laissa, eläinten lääkitsemisestä annetussa laissa, sivutuotelaissa, maatalouden tukien toimeenpanosta annetussa laissa ja eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetussa laissa.

1.2 Suhde muihin ohjelmiin

EHO on osa valvonta-asetuksen mukaista elintarvikeketjun monivuotista kansallista valvontasuunnitelmaa ([VASU](#)) ja ympäristöterveydenhuollon yhteistä valtakunnallista valvontaohjelmaa ([Ymppi-ohjelma](#)). VASU kattaa koko elintarvikeketjun valvonnan ja sisältää toimintaympäristön ja valvontajärjestelmien kuvaukset sekä valvonnan strategiset tavoitteet. Ymppiohjelma ohjaa koko ympäristöterveydenhuollon valvontaa ja siinä asetetaan ympäristöterveydenhuollon valvonnan yhteiset tavoitteet. Ymppi-ohjelmassa ovat mukana terveydenhuoltolaissa (1326/2010) määritellyt ympäristöterveydenhuollon toimialat: terveydensuojelu, elintarviketurvallisuus, tupakkavalvonta ja eläinlääkintähuolto

Elintarvikkeiden alkutuotannon ja turvallisuuden valvonta on osa eläinlääkintähuoltoa, mutta ne eivät sisälly tähän ohjelmaan. Elintarvikevalvonnan ohjelma, entinen EVO, on osa VASU:a.

1.3 Eläinlääkintähuoltojärjestelmän yleiskuvaus ja tehtävät

Maa- ja metsätalousministeriö ohjaa ja valvoo ylimpänä viranomaisena eläinlääkintähuollon säännösten toimeenpanoa ja noudattamista. **Ruokavirasto** ohjaa ja valvoo keskushallinnon viranomaisena lainsäädännön toimeenpanoa ja noudattamista.

Aluehallintovirasto valvoo lain täytäntöönpanoa ja noudattamista alueellaan. Aluehallintovirasto suorittaa myös itse eläinlääkintähuoltoon liittyvää valvontaa kuten otantaan perustuvia eläinsuojelutarkastuksia, ehdollisuuden valvontaa, lääkitsemislainsäädännön valvontaa, eläinten tunnistamista ja rekisteröintiä koskevaa valvontaa ja omaehtoisesti tai kunnan valvontaviranomaisen pyynnöstä kriittisiä eläinsuojelutehtäviä. Aluehallintovirasto ohjaa kunnaneläinlääkäreitä lakisäteisesti vastustettavien eläntautien torjunnassa, vastaa alueen eläntautivalmiudesta ja osallistuu tautitilanteiden hoitoon vakavissa eläntautitilanteissa apunaan erityiskoulutuksen saaneet valmiuseläinlääkärit.

Paikallistasolla eläinlääkintähuollon suunnittelu ja toteutus tehdään **ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueilla**. Yhteistoiminta-alue voi muodostua yhdestä tai useammasta kunnasta. Tässä ohjelmassa **kunta** tarkoittaa ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-aluetta. Yhteistoiminta-alueita on tällä hetkellä 62 kappaletta.

Jyväskylän seudun ympäristöterveyden toiminta-alue muodostuu keskisen maakunta-alueen kymmenestä kunnasta: Hankasalmi, Joutsa, Jyväskylä, Luhanka Multia, Muurame, Petäjävesi, Toivakka, Uurainen ja Äänekoski. Jyväskylän kaupunki toimii yhteistoiminta-alueella eläinlääkintähuollon järjestäjänä, joka järjestää valtion vastuulla olevien eläintautien vastustamista ja eläinsuojelua koskevien tehtävien hoitamisen.

Kunnalle maksetaan näistä valvontatehtävistä todellisia kustannuksia vastaava korvaus valtion varoista. Kunnat järjestävät merkittävän osan eläinlääkäripalveluista kuten eläinlääkintähuoltolain edellyttämän peruseläinlääkäripalvelun arkipäivisin sekä kiireellisen eläinlääkäriavun kaikkina vuorokaudenaikoina. Eläinlääkäripäivystys järjestetään suurelmiä koskien yhteistyössä Laukaan ympäristötoimen, Keurusselän ympäristön- ja terveydensuojelutoimiston sekä Mikkelin seudun ympäristöpalvelujen (Kangasniemen kuntaa koskien) kanssa. Pieneläinpäivystyksen järjestämisessä yhteistyössä on edellä mainittujen lisäksi mukana Pohjoisen Keski-Suomen ympäristötoimi.

Yksityiset eläinlääkäripalvelut kohdistuvat pääasiassa pieneläimiin ja hevosiin, mutta myös tuotantoeläimiä hoitavien yksityisten määrä on lisääntynyt, tosin Jyväskylän seudulla yksityisen tuotantoeläinlääkinnän merkitys on jäänyt vähäiseksi. Hevosten ja pieneläinten osalta yksityiset palveluntarjoajat vastaavat erikoiseläinlääkärin tason palveluista.

2 KUNNAN SUUNNITELMA

Tässä suunnitelmassa kuvataan Jyväskylän ympäristöterveyden järjestämät sekä eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan järjestäminen. Suunnitelma sisältää tiedot eläinlääkäripalvelun tuottamistavasta, saatavuudesta, laadusta ja mitoituksesta sekä valvontaan kuuluvista tarkastuksista, näytteenotoista ja muista toimenpiteistä. Suunnitelma ottaa huomioon yksityisten eläinlääkäripalveluiden tuottajien kunnan alueella tarjoamat palvelut. Suunnitelmassa on otettu huomioon valtakunnallinen ohjelma ja alueellinen suunnitelma.

Suunnitelmassa kuvataan miten kunnaneläinlääkärille määrättyjen eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontatehtävien hoito on alueella järjestetty. Suunnitelmassa esitetään valvontakohteet, hyväksymismenettelyt, tarkastusten suunnittelu ja toteutus, näytteenotto, hallinnolliset pakkokeinot sekä valvonnan toteutumisen seuranta ja raportointi.

Suunnitelman avulla kunta pyrkii järjestämään eläinlääkäripalvelut eläinlääkintähuoltolain vaatimusten mukaisesti.

2.1 Painopisteet

Keskusviranomaisen asettamat painopisteet ja näiden edellyttämät toimenpiteet vuodelle 2024 ovat liitteessä 1.

Kunnan suunnitelmassa on esitetty painopisteiden huomiointi käytännön työssä.

3 VOIMAVARAT

3.1 Henkilöresurssit, vastualueet ja työnjako

Eläinlääkintähuollon yksikössä on yhteensä seitsemän vakituista praktikkovirkaa ja kaksi valvontaeläinlääkärin virkaa. Lisäksi yksikössä on työsuhteinen eläintenhoitaja Palokan yhteisvastaanotolla. Vuoden 2023 alusta lähtien eläinlääkintähuolto on toiminut omana Jyväskylän ympäristöterveyden toimintayksikkönään. Toinen valvontaeläinlääkäreistä toimii yksikön lähiesihenkilönä.

Eläinlääkintähuollon toimintayksikössä on neljä toimipistettä: Joutsa, Hankasalmi, Muurame ja Palokka. Joutsan, Hankasalmen ja Muuramen toimipisteissä toimii päätoimisesti yksi praktikkoeläinlääkäri, Palokan vastaanotolla kahdesta neljään praktikkoeläinlääkäriä, jotka toimivat vuoroperiaatteella myös muilla vastaanotoilla etenkin näiden toimipisteiden eläinlääkärien päivystysvapaiden aikana, mutta myös mahdollistamassa keskeytyksettömät työpäivät esimerkiksi terveydenhuoltokäynneille.

Praktiikassa noudatetaan toimialuejakoa, Palokan vastaanotto toimii yhteisvastaanottoperiaatteella myös suurelänkäyntien osalta. Palokan yhteisvastaanoton osalta on päästy tilanteeseen, jossa valtaosa puhelinliikenteestä ja ajanvarauksista kulkee eläintenhoitajan kautta, millä on saatu parannettua eläinlääkärien työnoloja keskeytyksettömän työajan lisääntymisellä ja toisaalta myös lisätty eläinlääkintähuollon tavoitettavuutta, kun puheluihin vastataan entistä todennäköisemmin puhelun vastaajaan menemisen sijaan. Muilla vastaanotoilla, Muurame, Joutsa ja Hankasalmi, puhelinliikenne kulkee edelleen eläinlääkärin kautta.

Äänekosken kaupungin ympäristöterveydenhuolto on ollut vuoden 2021 alusta lähtien Jyväskylän seudun yhteistoiminta-alueen järjestettävänä. Peruseläinlääkintähuollon sekä kiireellisen eläinlääkäriavun virka-aikaan Äänekosken kaupungin alueella tuottaa Laukaan kunta yhteistoiminta-alueiden välisellä sopimuksella.

Virka-ajan ulkopuolinen kiireellinen eläinlääkäriapu on hoidettu maakunnallisella päivystyksellä sekä hyötyeläimille että pienikokoisille lemmikkieläimille, joiden päivystys hankitaan ostopalveluna.

Eläinlääkärit tekevät kaikki eläinlääkärin pätevyyttä vaativat valvontatehtävät. Eläintautilaissa (76/2021), eläimistä saatavista sivutuotteista annetussa laissa (517/2015), laissa eläinten hyvinvoinnista (693/2023), eläinten kuljetuksesta annetussa laissa (1429/2006), eläinten lääkitsemisestä annetussa laissa (387/2014), maatalouden tukien toimeenpanosta annetussa laissa (192/2013) ja eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetussa laissa (1069/2021) määrätyt valvontatehtävät ovat ensisijaisesti valvontaeläinlääkäreillä tai ainakin tapahtuvat valvontaeläinlääkärien koordinoimina. Valvontaeläinlääkärien toimipiste on Palokan vastaanoton yhteydessä, ja valvontaeläinlääkärit toimivat kiinteässä yhteydessä praktikkoeläinlääkärien kanssa.

Resurssikartoitus on liitteenä (liite 2).

3.2 Henkilökunnan pätevyyden ja osaamisen varmistaminen

Jyväskylän kaupunki huolehtii työnantajana, että kunnaneläinlääkärin virkaan valitaan tehtävään päteviä henkilöitä. Virkasuhteeseen tulevien eläinlääkärien osalta ammatinharjoittamisoikeus tarkastetaan Ruokaviraston ylläpitämästä avoimesta eläinlääkärirekisteristä. Kunnaneläinlääkärin virkaan edellytetään tutkintoon perustuvan ja erikseen myönnetyn pätevyyden lisäksi, että tehtävään valittavalla henkilöllä on riittävästi osaamista tehtävien hoitoon.

Eläinlääkintähuollossa noudatetaan Jyväskylän seudun ympäristöterveyden yhteistä koulutussuunnitelmaa. Esihenkilölle suunnatut pyynnöt koulutukseen pääsystä tehdään Jyväskylän kaupungin SAP-järjestelmään, joka toimii koulutusrekisterinä.

Koulutuksiin osallistuminen pyritään mahdollistamaan pitämällä yllä eläinlääkinnän henkilöresurssia ja ennakoimalla koulutuksiin osallistuminen riittävän ajoissa, jolloin sijaisrekrytointiin jää aikaa.

Ammattitaitoa pidetään yllä sekä kliinisen eläinlääketieteen suhteen, että osallistumalla alueellisen ja keskusviranomaisen tarjoamiin koulutukseen virkatehtävien osalta, mikä koskee erityisesti valvontaeläinlääkärejä. Kaikille kunnaneläinlääkäreille tarjotaan mahdollisuus osallistua vähintään kahdeksaan koulutuspäivään vuodessa.

Eläinlääkintähuollossa on perehdyttämisjärjestelmä: lyhyisiinkin virkasuhteisiin tulevilla eläinlääkäreillä on pääsy eläinlääkintähuollon sähköiseen perehdyttämiskansioon. Perehdyttämiskansiossa ohjeistetaan viranhoitoon liittyvistä käytännön asioista. Perehdyttämisessä on erityisesti pyritty ohjaamaan virkatehtävien hoitoa asianmukaisesti myös tilanteissa, joissa virkatehtäviin perehtynyttä valvonta- tai hygieenikkoeläinlääkäriä ei ole paikalla.

4 TIETOJÄRJESTELMÄT

Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontaan liittyvät tiedot tallennetaan sähköisiin tietokantoihin. Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontaa tukemaan on rakennettu useita toisiinsa liittyviä tietojärjestelmiä. Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin tietojärjestelmien kehittämisen myötä parannetaan valvonnan tiedonhallintaa, mahdollistetaan entistä paremmin valvonnan tehokas kohdentaminen, riskiperusteisuus ja seuranta sekä lisätään sähköistä asiointia. Ruokavirasto pitää myös eläinlääkärirekisteriä. Lisäksi tuomioistuinten määräämät eläintenpitokiellot merkitään Oikeusrekisterikeskuksen pitämään eläintenpitokieltorekisteriin, jota eläinsuojeluviranomaiset voivat selata Ruokaviraston järjestelmän kautta. Tuonnissa ja sisämarkkinakaupassa käytetään TRACES-järjestelmää.

Jyväskylän seudun ympäristöterveyden valvontaeläinlääkärit kirjaavat kaikki virkatehtävänsä kunnan tietojärjestelmään TWEB, jossa on arkistokelpoinen sähköinen tiedonhallinta sähköisine allekirjoituksineen. Asiakirjojen kopiot toimitetaan sähköisesti viipymättä asiakirjan valmistuttua aluehallintoviraston sähköisen lomakkeen avulla aluehallintovirastoon tiedoksi sekä postitse postitusmerkinnällä asianosaisille.

Eläinten terveydenhallintahankkeessa (ELTE) eläinlääkintähuollon viranomaisille luodaan mahdollisuus saada, hallinnoida ja raportoida sähköisen järjestelmän avulla tarvitsemiaan tietoja, jotka liittyvät eläintautiepidemian kokonaishallintaan, yksittäisten eläintautiepäilyjen ja -tapausten ilmoittamiseen ja taudintorjuntatoimiin, eläintautien seurannan järjestämiseen, eläinten pakolliseen zoonosivalvontaan sekä lääkitsemisen valvontaan.

Jyväskylän ympäristöterveyden tekemässä valvonnassa ELTE-järjestelmää käytetään eläinten tunnistamiseen ja rekisteröimiseen liittyvissä sekä eläintautivalvonnan tehtävissä eläinten siirtokieltojen osalta. ELTE-järjestelmässä luodaan rajoitusvyöhykkeet kartalle sekä haetaan vyöhykkeillä sijaitsevat eläinten pitopaikat, joilla on taudille herkkiä eläinlajeja. Raporttien ja listojen luominen tietyn alueen eläintenpitopaikoista esimerkiksi kunnan resurssitarpeen kartoitusta varten tai ennalta ehkäisevien toimien suunnittelua tai varautumista varten on mahdollista ELTE-järjestelmässä.

TRACES (Trade Control and Expert System) on komission ylläpitämä, internetissä toimiva järjestelmä mm. elävien eläinten ja eläimistä saatavien tuotteiden jäljitettävyyden ja valvonnan varmistamiseksi EU:n jäsenvaltioiden välisissä siirroissa (sisämarkkinakauppa), tuonnissa EU:n ulkopuolisista maista sekä viennissä EU:n ulkopuolisiin maihin.

Jyväskylän seudun ympäristöterveyden alueella virallisten terveystodistusten myöntäminen on keskittynyt uuden järjestelmän myötä valvontaeläinlääkäreille johtuen uuden järjestelmän käytön vaatimasta perehtymisestä järjestelmään.

Eläintietojärjestelmä sisältää lammis- ja vuohirekisterin, sikarekisterin ja korvamerkkityöjärjestelmän. Eläintietojen ilmoittaminen tehdään yhtenäisiä palveluja käyttäen ja jonka tiedot ovat eläintenpitäjien, viranomaisten ja muiden asianosaisten käytettävissä.

Eläintietojärjestelmä on Jyväskylän seudun ympäristöterveyden käytössä, kun on kyse lampaiden, sikojen ja vuohien valvonnasta. Tarkastuskohteen tiedot tarkastetaan rekisteristä aina myös eläinsuojeluvalvonnassa ja mahdollisiin puutteisiin rekisteri-ilmoituksissa puututaan.

Nautarekisteri on Suomen ensimmäinen virallinen yksilöeläinrekisteri. Eläimen yksilötietoihin luetaan mm. EU-tunnus, syntymäaika, sijaintitieto, rotu, sukupuoli, emätieto ja omistajatiedot. Näiden lisäksi teurastamot ja välittäjät tekevät teurastus- ja välitysilmoitukset nautarekisteriin. Hävityslaitokset tekevät hävitysilmoituksia keräämistään kuolleista nautoista, joten jokaisen elintarvikeketjun ulkopuolellekin jääneen nautan jäljitettävyys varmistetaan.

Nautarekisteri on Jyväskylän seudun ympäristöterveyden käytössä nautojen pitoa koskevassa valvonnassa. Tarkastuskohteen tiedot tarkastetaan rekisteristä aina myös eläinsuojeluvalvonnassa ja mahdollisiin puutteisiin rekisteri-ilmoituksissa puututaan.

Eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisteri (EPR) on Ruokaviraston omistama eläintenpidon ja pitopaikkojen rekisteröintiin tarkoitettu tietojärjestelmä. Kunnan maaseutuviranomaisten ja aluehallintovirastojen käytössä olevalla sovelluksella rekisteröidään maaeläinten sekä sulusolujen ja alkioiden pitopaikat ja eläintenpitotoiminta (pois lukien luvanvarainen toiminta) ja muodostetaan eläintenpitäjien tarvitsemat pitopaikkakohtaiset merkintätunnukset (siat ja munintakanalat). Lisäksi sovellusta käytetään haaskapaikkojen rekisteröintiin sekä eläinsuojelulain 21 § (lihan, munien ja siitoseläinten tuotantotarhat), 23 § (riistanhoidolliset tarhat) ja 24 § (ammattimainen tai muutoin laajassa mitassa tapahtuva seura- ja harrastuseläinten pito) mukaisen ilmoituksenvaraisen toiminnan rekisteröimiseen. Eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisteri on Jyväskylän ympäristöterveyden jatkuvassa käytössä, rekisteri mahdollistaa myös kunnallisen viranomaisen tekemät pito- ja haaskapaikkojen kirjaamiset. Kuten muitakin rekistereitä, eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisteriä käytetään työvälineenä muussa valvonnassa, mutta myös kunnallisen viranomaisen tekemässä eläinten tunnistamisen ja rekisteröinnin valvonnassa.

Vesiviljelyrekisteri on Ruokaviraston omistama vesiviljelyeläinten pitäjien ja pitopaikkojen rekisteröintiin tehty sovellus, joka on LVO:n omistaman Kaveri-järjestelmän osana. Vesiviljelyrekisteri tullaan uudistamaan lähivuosina. Sovelluksella rekisteröidään kaikki kalojen, rapujen ja simpukoiden pitäjät joitain yksittäisiä poikkeuksia lukuun ottamatta. Vesiviljelyrekisterin pitopaikat ovat käytettävissä Kartturissa.

Vesiviljelyrekisteri ei ole Jyväskylän seudun ympäristöterveyden käytössä. Vesiviljelyn tiedot saadaan Ruokaviraston ja aluehallintoviraston ylläpitämistä vesiviljelyn valvontataulukoista Pikantista.

Koirarekisterin toiminta on alkanut toukokuussa 2023. Siirtymäajan päätyttyä vuoden 2023 lopussa kaikkien koirien olisi oltava rekisterissä. Rekisteriin on saatu viranomaisen käyttöliittymä, jonka avulla viranomainen voi tarkastaa valvonnan kohteena olevan koiran rekisteröinnin. Valvontaeläinlääkärit ottavat työkalun sovelluksen välittömästi käyttöön. Praktiikkaa tekevät kunnaneläinlääkärit ottavat sovelluksen käyttöön viimeistään ammatinharjoittamislain 12 § muutoksen koskien ilmoittamista koirien jalostuskäyttöä rajoittavista vioista ja sairauksista tullessa voimaan.

Valvonnan viranomaisestrangeli eli Pikantti on vain viranomaisille suunnattu, suljettu verkkopalvelu Ruokaviraston toimialan viranomaisten väliseen viestintään. Pikantissa jaetaan mm. ohjeita ja tulkintoja ja siellä on myös virtuaalisia työryhmätiloja viranomaisten yhteistyötä varten. Työtiloja voidaan luoda myös muille kuin viranomaisille, esimerkkinä Kapula, jossa voidaan jakaa tietoa kaikille eläinlääkäreille. Pikantissa on eläintautien torjuntaa koskeva toimintaohjekansio ja eläintautiepidemioiden hallintaa varten oma työtila. Julkinen Ruokaviraston internetsivusto palvelee erityisesti kuluttajia, toiminnanharjoittajia ja yrittäjiä, kun valvojille suunnattu materiaali on Pikantissa. Pikantti on Jyväskylän seudun ympäristöterveyden valvontatyötä tekevien eläinlääkärien päivittäisessä käytössä. Myös praktikkoeläinlääkäreitä pyritään ohjaamaan ja rohkaisemaan Pikantin käyttöön.

Naseva eli nautatilojen terveydenhuollon seurantajärjestelmä on Eläinten terveys ry:n (ETT) omistama ja ylläpitämä selainpohjainen sovellus, jota käyttävät nautatilat, eläinlääkärit sekä muut toiminnan yhteistyötahot, kuten meijerit, teurastamot ja neuvonta. Nasevaan tallennetaan terveydenhuollon sopimustilojen toimenpiteet. Jyväskylän seudun ympäristöterveyden praktikkokunnaneläinlääkärit käyttävät Nasevaa tilalle tehtyjen säännöllisten terveydenhuoltokäyntien ja terveydenhuoltosuunnitelmien kirjaamiseen ja Naseva toimii eläinlääkärille tilaa koskevien tietojen lähteenä.

Sikava eli sikaloiden terveystilarekisteri on selainpohjainen sovellus, jota käyttävät sikatilat, eläinlääkärit sekä muut toiminnan yhteistyötahot, kuten teurastamot ja neuvonta. Sovelluksen omistaa ja sitä ylläpitää ETT. Sikava yhdistää teurastamoiden sikaloita koskevat terveystilarekisterit yhdeksi keskitetyksi rekisteriksi. Jyväskylän seudun ympäristöterveyden praktikkokunnaneläinlääkärit käyttävät Sikavaa tilalle tehtyjen säännöllisten terveydenhuoltokäyntien ja terveydenhuoltosuunnitelmien kirjaamiseen ja Sikava toimii eläinlääkärille tilaa koskevien tietojen lähteenä.

Eläinlääkäriohjelmistot toimivat praktikkokunnaneläinlääkärien potilaskortiston, laskutuksen ja lääkekirjanpidon alustoina. Jyväskylän seudun ympäristöterveyden vakituisten praktikkoeläinlääkärien käytössä on selainpohjainen Kliniq-ohjelmisto. Ohjelmistossa on mahdollisuus myös ajanvarauskalenterin pitoon, mitä hyödynnetään erityisesti Palokan yhteisvastaanotolla. Tavoitteena on, että myös lyhytaikaisissa sijaisuuksissa olevat eläinlääkärit käyttäisivät kunnan ohjelmistoa, jolloin potilaskortisto olisi myös sijaisten osalta kunnan hallinnassa.

Kliniq on yhteensopiva Ruokaviraston järjestelmän kanssa, mitä tulee mikrobilääkkeiden käytön ja luovutuksen ilmoittamiseen. Mikrobilääkkeiden eläinlajikohtaisen käyttötiedon kerääminen ja raportointi perustuvat EU:n eläinlääkeasetuksen (EU) 2019/6 57 artiklaan sekä eläinten lääkitsemisestä annetun lain muutokseen 16/2022. Kerättävistä tiedoista on säädetty tarkemmin komission delegoidussa asetuksessa (EU) 2021/578 sekä maa- ja metsätalousministeriön antamassa asetuksessa mikrobilääkkeiden käyttöä koskevien tietojen toimittamisesta (104/2022).

5 YHTEISTYÖ JA VIESTINTÄ

Hallintolaki edellyttää, että viranomaisen on toimivaltansa rajoissa annettava asiakkailleen tarpeen mukaan hallintoasian hoitamiseen liittyvää neuvontaa sekä vastattava asiointia koskeviin kysymyksiin ja tiedusteluihin.

Jyväskylän seudun ympäristöterveyden valvontaeläinlääkärit tekevät kaikista valvontatoimistaan tarkastuspöytäkirjan, joka toimitetaan tarkastuksen kohteelle, siten että pöytäkirjasta ilmenee tarkastuksen tulos ja yhteystiedot, joista kysyä lisätietoja. Valvontaeläinlääkärit ovat lisäksi neuvontaa ja ilmoituksia varten tavattavissa arkisin virka-aikana puhelimitse ja yhteissähköpostiosoitteessa.

5.1 Viranomaisten välinen yhteistyö ja tiedotus

Monessa valvontatilanteessa saatetaan tarvita useamman viranomaisen yhteistyötä. Esimerkiksi eläinsuojeluvalvonnassa poliisin ja kunnan eläinsuojeluviranomaisen yhteistyö ja zoonoositapausten yhteydessä eläinlääkintähuollon ja terveydenhuollon yhteistyö on erittäin tärkeää.

Jyväskylän seudun ympäristöterveyden viestintäsuunnitelman mukaisesti kaikkien viranhaltijoiden edellytetään omalta osaltaan osallistuvan niin sidosryhmä- kuin asiakasviestintääinkin. Valvontaa tekevät eläinlääkintähuollon viranhaltijat toimivat viranomaisyhteistyössä aluehallintoviraston ja paikallisten viranomaisten kanssa. Yhteistyötä ja yhteydenpitoa ylläpidetään puhelimitse ja sähköpostilla sekä palaverein, yhteistarkastuksin ja ilmoitusmenettelyin.

5.2 Eriyistilanneviestintä

Eriyistilanneviestintä toteutetaan Jyväskylän seudun ympäristöterveyden yhteisen valvontasuunnitelman mukaisesti.

6 MAKSUT

Jyväskylän seudun ympäristöterveyden kunnaneläinlääkärien vastaanotoilla peritään klinikkamaksua ja laitemaksuja kaupungin omistamilla laitteilla tehtävistä verinäytteiden analyyseistä tai pieneläinten ultraäänitutkimuksista. Klinikkamaksua ei peritä pelkästään eläintautien vastustamiseksi tai pelkästään eläinsuojelullisista syistä tehtävistä toimenpiteistä eikä eutanasioista. Klinikkamaksua ei peritä myöskään lyhyen ajan sisään tehtävistä kontrollikäynneistä.

Päivystyspuhelimesta (keskitetty yhteydenottopalvelu) asiakkaalta peritään maksu minuuttiveloituksen mukaan. Maksut sisältyvät ympäristöterveyslautakunnassa 22.11.2023 hyväksytyyn maksutaksaan. **Maksut liitteessä 3.**

Ostopalveluna tuotetun pieneläinpäivystyksen ostosopimuksessa on vahvistettu palveluntuottajan tarjousasiakirjoissa ilmoittamat maksut eläinten omistajilta.

Eläintautilakiin ja sivutuotelakiin perustuvista kunnaneläinlääkärin maksullisista suoritteista säädetään maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa kunnaneläinlääkärin maksullisista suoritteista. Valvontaa tekevä viranhaltija täyttää kyseisistä valvontatehtävistä laskutuspyynnön aluehallintovirastolle laskutuksen toimittamiseksi.

Jyväskylän seudun ympäristöterveyden toiminta-alueella kunnat osallistuvat peruseläinlääkäripalvelusta ja kiireellisestä eläinlääkärinavusta kotieläimen omistajalle tai haltijalle aiheutuneisiin kustannuksiin.

7 VALVONNAN TOIMEENPANO

Kunnan on huolehdittava eläintautilaissa, eläinsuojelulaissa, eläinten lääkitsemislaissa, eläinten tunnistamis- ja rekisteröintilaissa sekä sivutuotelainsäädännössä kunnaneläinlääkärille säädettyjen tai näiden lakien nojalla määrättyjen valvontatehtävien hoidon edellytysten järjestämisestä alueellisen suunnitelman ja valtakunnallisen ohjelman mukaisesti. (ElHL 15§)

Valvontamäärät ja resurssitarve liitteessä 2.

8 ELÄINTEN TERVEYDEN VALVONTA

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2016/429 (ns. eläinterveyssäädännöstö) on sovellettu 21.4.2021 alkaen. Uudistuksen johdosta myös kansallinen eläintautilaki ja sen nojalla annetut asetukset uudistettiin ja myös niitä on sovellettu 21.4.2021 alkaen.

Eläinterveysviranomaisen tekemään tarkastukseen tai tutkimukseen, joka liittyy eläinterveyttä koskevien säädösten noudattamisen valvontaan, sovelletaan, mitä valvontasetuksessa (EU 625/2017) säädetään virallisesta valvonnasta.

8.1 Eläintautivalmius

Jyväskylän seudun ympäristöterveyden toiminta-alueella eläintautivastustuksen toteutumisesta vastaavat valvontaeläinlääkärit. Valvontaeläinlääkärit ja kaksi praktikkokunnaneläinlääkärinä ovat Ruokaviraston valmiuseläinlääkäreitä.

Eläintautivalmiutta pidetään yllä seuraamalla Ruokaviraston, aluehallintoviraston ja kansainvälistä tiedotusta tarttuvien eläintautien esiintymisestä lähialueilla. Paikallisesti pidetään yllä valmiutta näytteenottoon ja muihin kiireellisiin toimiin eläintautiepäilytilanteissa. Taudinpurkausten selvittämiseen varaudutaan pitämällä saatavilla näytteenottovälineitä- ja tarvikkeita ja muita tarvikkeita, ja huolehtimalla eläinlääkärien valmiudesta näytteenottoon ja muihin kiiretoimiin.

Eläintautitilanteessa valvontaeläinlääkärit toimivat ensisijaisesti valmiuseläinlääkärinä olevien praktikkoeläinlääkärien kanssa taudintorjuntatoimissa. Valvontaeläinlääkärien lomaajat pyritään sovittamaan siten, että ainakin toinen valvontaeläinlääkäreistä on virka-aikaan tavattavissa. Torjuntatoimiin tarvittava valmiuseläinlääkäri tai muu praktikkoeläinlääkäri siirtää tarpeen tullen muut työnsä alueen muille eläinlääkäreille, siten että työt vastaanottava eläinlääkäri tarpeen tullen peruuttaa kiireettömät käynnit ja kiireelliset tapaukset hoidetaan päivystysluonteisesti.

Suurimmat vakavien eläintautien riskit liittyvät tällä hetkellä vesiviljelyyn, jonka pitopaikat ovat hyvin tiedossa, siipikarjaan ja sikoihin. Sikoja pitävien pitopaikkojen määrä toimialueella on alhainen ja pitopaikoista on kohtuullisen tarkka tieto. Sikoihin liittyvänä eläintautiriskinä on erityisesti villisikojen, mutta myös elintarvikkeiden välityksellä, leviämään kykenevä afrikkalainen sikarutto. Siipikarjan osalta pitopaikkoja seurataan salmonellavalvonnasta, siipikarjan ulkonapitoa koskevista ilmoituksista ja muista ilmoituksista saadulla tiedolla.

Vuoden 2023 korkeapatogeenisen lintuinfluenssaepidemian osalta Keski-Suomi säästyti tartunnoilta. Taudin esiintyminen jatkossakin on kuitenkin todennäköistä ja vuoden 2023 havainnot ovat kohottaneet valmiusajattelua, mitä tulee erityisesti tautiepäilyjen tutkimiseen, suoja- ja näytteenottovarusteiden ylläpitoon.

8.2 Eläintautien ilmoittaminen

Nykyisessä eläintautilainsäädännössä, eläinterveys säännöstö 429/2016 EU ja sen nojalla säädetty eläintautilaki (76/2021), säädetään eläintautien ilmoittamisesta.

Eläinterveys säännösten myötä taudit on luokiteltu luokkiin a-e, luetteloidut eläintaudit, taudit on lueteltu luokituksensa mukaan komission täytäntöönpanoasetuksessa 1882/2018 EU. Eläintautien luokittelu on esitetty myös Ruokaviraston internet-sivuilla [Eläintautien luokittelu - Ruokavirasto](#).

Eläintautien ilmoittamisesta ja kansallisesta luokittelusta on lisäksi säädetty maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa 325/2021 (muutettu 909/2023).

Valvontayksikössä kaikkien kunnaneläinlääkärien on oltava perehtyneitä voimassa olevaan lainsäädäntöön siten että ovat perillä eläintautien luokituksesta ja osaavat tehdä asiankuuluvat ilmoitukset viipymättä ja tarvittaessa tarkastaa eläintautikohtaisesti lainsäädännöstä.

Eläintautien luokituksesta ja ilmoittamisesta ylläpidetään ohjetta eläinlääkintähuollon perehdyttämismateriaalissa.

Selainpohjaisen eläinlääkäriohjelmiston käyttöönoton jälkeen valvontayksikössä siirrytään toimintayksikkökohtaisen kuukausi-ilmoituksen toimittamiseen.

Valvontaeläinlääkärit huolehtivat yhteydenpidosta terveystoimintoihin eläimissä todettujen ihmisiin tarttuvien tautien tapauksissa, erityisesti huomioiden eläintautilain 22 § 3 momentin mukaiset ilmoituksen tartuntataudeista vastaavalle lääkärille.

8.3 Zoonoosivalvonta ja vapaaehtoinen terveystarkkailu

Terveystarkkailuohjelmiin kuuluvien tilojen lukumäärä käy ilmi **resurssitarvekartoituslomakkeesta (liite 2)**.

Valvontaeläinlääkärit vastaavat terveystarkkailuohjelmien kuuluvasta tarkkailusta sekä pakollisen zoonoosivalvonnan että vapaaehtoisten terveystarkkailuohjelmien osalta. Terveystarkkailuohjelmiin liittyneistä tiloista pidetään kirjaa ja terveystarkkailuohjelmiin liittyviä asiakirjoja hallinnoidaan Tweb-asiakirjahallintaohjelman avulla. Siipikarjan salmonellan valvonnan näytteenotto tapahtuu Ruokaviraston ohjeen mukaisesti (Ruokaviraston ohje212/04.01.00.01/2022/2).

Salmonellavalvontaohjelman toteutumisessa tyypillinen piirre on pienkanaloiden ilmoittautuminen ohjelmaan omien näytteenottojen ajaksi ja irrottautuminen kun olisi aika viranomaisnäytteenotolle. Lisäksi ongelmia on parvien saapumista koskevien ilmoitusten suhteen kanaloiden pienuudesta ja jatkuvatoimisuudesta johtuen.

Terveystarkkailuohjelmissä vastuu ohjelman seuraamisesta on lainsäädännössä yleensä toimijalla. Jyväskylän seudun ympäristöterveyden valvontaeläinlääkärit kuitenkin pyrkivät huolehtimaan toimijoiden apuna, tarvittaessa muistuttamalla tarkastuksen ajankohtaisuudesta, tarkastuksien ja näytteenottojen toteutumisesta viranomaisnäytteille ja -tarkastuksille asetettujen aikarajojen puitteissa.

8.4 Vesiviljelylaitosten valvonta

Vesiviljelylaitosten riskiperusteisella tarkkailulla ehkäistään tarttuvien kalatautiin leviämistä laitosten välillä sekä leviämistä luonnonkaloihin. Tarkkailua tehdään EU-tasolla määriteltyjen vakavien virustautien ja kalojen tarttuvan munuaistaudin (BKD) varalta.

Valvontaeläinlääkärit tekevät tarkkailun tarkastukset ja näytteenotot aluehallintoviraston suunnitelman mukaisesti, siten että viranomaisnäyte on yhteydessä toimijoihin ja vastaa tarkkailun tapahtumisesta.

8.5 Eläinten keinollinen lisääminen

Toimialueella on yksi kotimaan kauppaan hyväksytty hevosten spermankeräysasema. Valvontaeläinlääkärit valvovat toimintaa aluehallintoviraston suunnitelman mukaisesti.

8.6 Muu eläintautivalvonta ja seuranta

Ruokavirasto pyytää vuosittain seuranta-näytteiden ottamista erillisen suunnitelman mukaan. Näytteenoton toteutumisesta ja niiden ottamisesta määräajassa vastaa valvontaeläinlääkäri. Tarvittaessa näytteenottoon osallistuvat praktikkokunnaneläinlääkärit ja hygieenikkoeläinlääkäri. Tiedot taltioidaan Tweb-ohjelmaan ja näytteenoton etenemisestä toimitetaan tietoa aluehallintovirastolle viraston antamien ohjeiden ja aikataulun mukaisesti.

Sikojen ulkonapitokiellon noudattamista valvotaan toimijoiden tarkastuksilla ja opastuksella.

Valvonta-alueella on yksi sikojen ulkonapittoa harjoittava toimija. Valvontaa tehdään sekä tiedossa olevien toimijoiden, joissa sikojen ulkoileminen on säädösten mukaista, että säädöstenvastaisuudesta epäiltyjen toimijoiden tarkastuksilla. Tarkastuksista ja niiden lopputuloksista ilmoitetaan aluehallintovirastoon.

Eläinnäyttelyt

Ruokavirastolla on ohje maatalousnäyttelyihin vietävien eläinten tarkastuksista ja eläimiltä vaadittavista tutkimuksista ([Ruokaviraston ohje 1274/04.01.00.01/2021_12](#)). Ohje sisältää lakisääteisiä vaatimuksia ja suositusluonteisia ohjeita.

9 ELÄINTEN TUNNISTAMISEN JA REKISTERÖINNIN VALVONTA

Jyväskylän seudun ympäristöterveyden valvontaeläinlääkärit valvovat eläinten tunnistamisen ja merkinnän toteutumista muun valvonnan yhteydessä. Kaikkien tunnistamislainsäädännön alaisiin pitopaikkoihin tarkastusta suunniteltaessa tarkastetaan asiaan liittyvistä rekistereistä eläintenpitäjän, pitopaikan ja mahdolliset eläintiedot.

Muun tarkastustoiminnan yhteydessä tarkastetaan rekistereistä saatujen tietojen oikeellisuus sekä tehdään tarkastuksen olosuhteisiin sopivassa mittakaavassa eläinten tunnistamisen valvonta. Tarkastus voidaan tehdä myös pelkästään tunnistamisen ja rekisteröimisen osalta. Tarkastuksista tehdään omat asiakirjansa, mikäli tunnistamisen ja rekisteröinnin osalta havaitaan puutteita, kunnallinen valvontaviranomainen huolehtii asian käsittelyn epäkohdan poistamiseen saamiseksi saakka kuten laissa (1069/2021) eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä on säädetty, ellei kyse ole maataloustukia saavasta toimijasta, jolloin asian käsittely siirretään viranomaisen asian siirrolla ELY-keskuksen käsiteltäväksi.

Koirarekisteri pyritään ottamaan myös praktikoille käyttöön siten että koirien jalostuskäyttöön vaikuttavien vikojen ja sairauksien ilmoitusvelvoite saadaan täytettyä. Tarkoituksena on myös seurata rekisteröitymisen noudattamista erityisesti lemmikkieläinpasseja myönnettäessä.

10 ELÄINTEN LÄÄKITSEMISEN VALVONTA

Joulukuun alussa 2014 voimaantullut laki eläinten lääkitsemisestä (387/2014) muutti eläinten lääkitsemisen toimintaympäristöä. Eläinlääkärillä on aikaisempaa laajempi oikeus luovuttaa lääkkeitä tulevan tarpeen varalle terveydenhuoltoon kuuluville tiloille. Tämä lisää eläinten omistajien itsensä aloittamien lääkitysten määrää. Toisaalta lainsäädännössä säädetään ensimmäistä kertaa mikrobilääkkeiden käyttöperiaatteista ja edistetään siten mikrobilääkkeiden hallittua käyttöä. EU:n eläinlääkeasetusta alettiin soveltaa yhdessä kansallisen lainsäädännön kanssa 28.1.2022 lähtien. Tämä lisäsi merkittävästi eläinlääkärien koulutustarvetta. Suuri osa kansallisista asetuksista on vielä muuttamatta, joten lainsäädännön siirtymävaihe jatkuu toistaiseksi.

Lääkitsemislain mukaisia valvontaviranomaisia ovat Ruokavirasto, aluehallintovirastot sekä kunnaneläinlääkärit aluehallintoviraston määräyksen mukaisesti eläinten pitopaikoissa.

Jyväskylän seudun ympäristöterveyden praktikkoeläinlääkärit noudattavat lääkkeiden luovuttamisessa lainsäädännössä määrättyjä ehtoja. Lääkkeitä luovutetaan vain eläinlääkäriin itse tutkimien tapausten jatkohoitoon lainsäädännön sallimien lääkeryhmien osalta. Terveystuotojärjestelmiin kuuluvilla tiloilla luovutetaan varalta lääkkeitä terveydenhuoltosuunnitelmassa kuvattuihin käyttötarkoituksiin. Lääkkeet luovuttanut eläinlääkäri seuraa lääkitysten tapahtumista eläintenpitäjän kirjanpidosta ja puuttuu tilanteeseen tarvittaessa.

Valvontaeläinlääkärit tekevät tiloja koskevia lääkityksiä koskevia valvontoja aluehallintoviraston määräyksestä. Lisäksi valvontaeläinlääkärit ohjaavat eläintenpitäjiä lääkityskirjanpidon asianmukaisuuteen.

11 SISÄMARKKINAKAUPPA, VIENTI JA TUONTI

11.1 Sisämarkkinakauppa

Sisämarkkinatuonti

Valvontaeläinlääkärit seuraavat saapuvia eriä TRACES-järjestelmästä ja saapuneet erät tarkastetaan tarvittaessa. Suomeen saapuneet märehitjät, siat ja kameli- ja hirvieläimet tarkastetaan Ruokaviraston ohjeiden mukaisesti 2-5 päivän sisällä saapumisesta. Kaikista kameli- ja hirvieläineristä otetaan verinäytteet seuranta-tutkimuksia varten kuten myös riskimaista siirretyistä naudoista, vuohista ja lampaista. Sikojen osalta verinäytteet otetaan kaikista muista paitsi teuraaksi siirrettävistä sikaeristä. Muiden erien osalta pyritään tarkastamaan uusien toimijoiden osalta ensimmäinen saapunut erä ja seuraavien tarkastusten tarve arvioidaan ensimmäisen tarkastuksen perusteella. Kunkin toimijan osalta pyritään tarkastamaan vähintään yksi saapunut erä vuodessa.

Sisämarkkinasiirtoja valvotaan ilman aluehallintoviraston erillistä määräystä sekä TRACES-järjestelmästä että viranomaisen saamien muiden ilmoitusten avulla. Lemmikkieläinten tuontiasiakirjojen puutteellisuudet tulevat useimmiten esille, kun eläintä käytetään eläinlääkärillä, ilmoituksia valvontaeläinlääkärille tulee sekä yksityisiltä klinikoilta että kunnan omilta praktikkoeläinlääkäreiltä. Puutteisiin tartutaan tiukasti vakavien eläimiin tai ihmisiin tarttuvien eläintautien riskin vuoksi. Vähäpätöiseltä vaikuttavien asiakirjapuutteiden selvittely saattaa johtaa järjestäytyneen rikollisen toiminnan jäljille.

Pääsääntöisesti valvontaeläinlääkärit, mutta tarvittaessa hygieenikkoeläinlääkäri tai praktikkokunnaneläinlääkäri, tekevät sisämarkkinoilta siirrettyjen eläinten tarkastukset, kun on aihetta epäillä, ettei eläimen siirto täytä asetettuja vaatimuksia. Mikäli havaitaan puutteita, tarkastuksen tehnyt viranomainen tekee tilapäisen eristämispäätöksen eläimen siirtoon tuontiin liittyvien puutteiden korjaamisen ajaksi ja ilmoittaa asiasta viipymättä aluehallintovirastoon.

Valvontaeläinlääkäri raportoi sisämarkkinatuontierille tekemänsä tarkastukset TRACES-järjestelmään täyttämällä terveystodistuksen valvonta- eli III-osion. (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2017/625 artiklat 9-15, Eläintautilaki 76/2021 75§).

Sisämarkkinavienti

Pääsääntöisesti terveystodistuksen I-osan täyttäminen on toimijan tehtävä, kunnaneläinlääkäri kuitenkin tarkastaa ja tarvittaessa korjaa toimijan laatiman I-osan. Terveystodistuksen I-osan täyttäminen II-osan lisäksi voi poikkeustapauksissa jäädä tarkastavan kunnaneläinlääkäriin tehtäväksi, jos toimija esimerkiksi ei ole rekisteröitynyt TRACES-järjestelmään. Toimija on velvollinen antamaan tarvittavat tiedot eläinlääkärille ja vastaa antamistaan tiedoista. Toimenpiteet tehdään toimijan kustannuksella. Jyväskylän seudun ympäristöterveyden alueella pyrkimyksenä olisi saada useille kunnaneläinlääkäreille valmius TRACES-järjestelmän käyttöön. Uuden TRACES NT-järjestelmän heikon käytettävyyden ja tapahtumien vähäisyyden vuoksi järjestelmän käyttöön tarvittavaa rutiinia on edes auttavasti päässyt kertymään vain valvontaeläinlääkäreille, joista toinen toimii järjestelmän kunnallisena pääkäyttäjänä.

Valvontaeläinlääkärit seuraavat mahdollista eristä vastaanottajamaassa saatavaa palautetta ja reagoivat siihen. Esim. TRACES-terveystodistuksen valvonta eli III-osion täyttö TRACES-järjestelmän kautta.

11.2 Vienti EU:n ulkopuolisiin maihin

Jyväskylän ympäristöterveyden alueelta on viime vuosina viety runsaasti vesiviljelyeläimiä kolmansiin maihin. Viennit ovat loppuneet kansainvälisen tilanteen vuoksi, eikä laajassa mittakaavassa tapahtuva elävien eläinten vienti kolmansiin maihin ole ajankohtaista.

Jos vietävien elävien eläinten tai tuotteiden viennistä on tehty sopimus kohdemaan ja Suomen tai EU:n välillä, viennissä on noudatettava tätä sopimusta ja viennissä on käytettävä eläinterveystodistusta, joka sisältää sopimuksessa todistukseen merkittäväksi sovitut tiedot. Vientiin ei ole mahdollista myöntää muita vastaavalle tuotteelle vastaavaan kohdemaan laadittuja, sopimuksen ulkopuolisia eläinterveystodistuksia. Sopimuksiin perustuvat mallit ovat nähtävissä Ruokaviraston internetsivuilla.

Mikäli edellä mainitun mukaista viennin sopimusta ei ole, viejän velvollisuus on selvittää kohdemaan asettamat tuonnin edellytykset. Viejä ohjeistetaan kääntymään asiassa esim. kohdemaassa toimivan tuojan tai kohdemaan suurlähetystön puoleen.

11.3 Tuonti EU:n ulkopuolelta ja Komission asetuksen 2017/625 luvun V jakson II mukainen valvonta

Valvontaeläinlääkärit tekevät saamiinsa ilmoituksiin perustuen valvontaa laittomasti maahantuoduiksi epäilemiinsä eläimiin. Useimmiten ilmoitukset puutteellisilla asiakirjoilla maahan tuoduiksi epäilyistä lemmikkieläimistä tulevat yksityisiltä eläinlääkäriasemilta. Valvontaeläinlääkäri tarkastaa epäillyn lemmikin ja sen tuontiasiakirjat ja toimittaa tarkastusasiakirjat Ruokavirastoon, joka ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin. Mikäli on tarpeen, valvontaeläinlääkäri ryhtyy eläintautilain 69 § mukaisiin kiiretoimiin.

Valvontaeläinlääkärit antavat tarvittaessa virka-apua Ruokavirastolle ja Tullille suorittamalla eläinten tai tavaroiden tarkastuksen, avustamalla tarkastuksen suorittamisessa tai suorittamalla eläimiin tai tavaroihin kohdistettavien toimenpiteiden täytäntöönpanoon liittyviä tehtäviä. (Laki eläinten sekä eräiden tavaroiden tuontivalvonnasta 1277/2019, 5 §)

Lisäksi Valvontaeläinlääkärit käsittelevät TRACES-ilmoitukset ja suorittavat tarvittavat paikallistason toimenpiteet, kun saavat TRACES-järjestelmästä tai sähköpostitse tiedon, että paikkakunnalle saapuu kolmansista maista eläin- tai tuote-eriä tai tutkimus- tai diagnostisia näytteitä.

12 ELÄINTEN HYVINVOINNIN VALVONTA

Eläinten hyvinvoinnin valvonta säädetään vuoden 2024 alusta voimaan tulevassa laissa eläinten hyvinvoinnista (693/2023). Jyväskylän ympäristöterveyden valvontaeläinlääkärit ovat varautuneet hyvinvointilain voimaantulon aiheuttamiin muutoksiin ohjeistamalla eläinten pitäjiä uusista vaatimuksista. Lisäksi eläinten hyvinvoinnin valvonnasta on säädetty eläinkuljetuslaissa, EU:n asetuksessa eläinten suojelusta lopetuksen yhteydessä ja EU:n eläinkuljetusasetuksessa.

12.1 Epäilyyn perustuva eläinsuojelutarkastus

Valvontaeläinlääkärit vastaavat Jyväskylän ympäristöterveyden toiminta-alueella eläinsuojeluvalvonnan toteutumisesta ja tekevät pääsääntöisesti eläinsuojelutarkastukset ja eläinsuojelutarkastuspöytäkirjat ja -päätökset. Toisen valvontaeläinlääkäriin viran perustaminen vuonna 2021 on tehostanut valvontaa, tarkastuskäynnille voi matalalla kynnyksellä saada työparin. Valvonnan lajin ja kohteen salliessa valvontakäynnit tehdään yhden viranhaltijan tarkastuksina. Tarvittaessa eläinsuojelutarkastuksia tehdään yhdessä praktikkokunnaneläinlääkäriin, hygieenikkoeläinlääkäriin, ympäristöterveystarkastajan tai poliisin kanssa.

Valtaosa epäilyyn perustuvista eläinsuojelutarkastuksista pohjautuu eläinsuojeluilmoitukseen. Ilmoituksia saadaan puhelimitse, lähes poikkeuksetta ainakin toinen valvontaeläinlääkäristä on tavattavissa puhelimitse virka-aikana. Lisäksi ilmoituksia eläinten epäasiallisesta pidosta otetaan vastaan jatkuvassa seurannassa olevaan valvontaeläinlääkärien yhteiseen sähköpostiin. Kaikki käsittelykynnyksen ylittävät tapaukset kirjataan valvontaeläinlääkärien valvontalistalle ja saatetaan virallisesti vireille Tweb-järjestelmään, jonne asian käsittelyssä syntyvät asiakirjat tallennetaan ja jossa ne allekirjoitetaan. Praktikkokunnaneläinlääkäriin tekemät eläinsuojelutarkastuskertomukset ja -päätökset toimitetaan valvontaeläinlääkärille, joka liittää ne Tweb-ohjelmaan.

Kaikkiin havaittuihin lainsäädännön rikkomuksiin pyritään reagoimaan hyvinvointilain 92 § (kehotus) 93-96 § (määräyksen tai kiellon antaminen eläinsuojelupäätöksellä) tai 97-99 § (kiiretoimi, hoidon hankkiminen, myyminen, haltuunotto tai hävittäminen) mukaisella toimella. Hyvinvointilain voimaantulon myötä osa eläinsuojelutarkastuksista muuttuu maksullisiksi: luvan- ja ilmoituksenvaraisen eläinten pidon tarkastukset, mikäli tarkastuksessa

havaitaan puutteita ja kaikki määräyksen tai kiellon noudattamisen valvomiseksi tehtävät uusintatarkastukset.

Valvontaeläinlääkärit lähettävät kopiot kaikista eläinsuojelutarkastuspöytäkirjoista ja eläinsuojelupäätösasiakirjoista aluehallintovirastolle sähköisen lomakkeen kautta. Kaikista tarkastuksesta, joissa on havaittu puutteita lainsäädännön noudattamisessa, lähetetään kopio poliisille. Mikäli eläinsuojelurikkomuksesta on aiheutunut eläimen hyvinvoinnille erityistä haittaa, tai rikkomus on aiheutunut eläimen omistajan piittaamattomuudesta, tekee tarkastuksesta vastannut valvontaeläinlääkäri asiasta erikseen tutkintapyyntöä tai rikosilmoituksen poliisille.

Jyväskylän seudun ympäristöterveyden toiminta-alueella lemmikkieläinten hyvinvointilain 97 § mukainen tilapäinen hoito hankitaan pääsääntöisesti alueen neljästä löytöeläinten hoitopaikasta. Suurelaimille tilapäinen hoito hankitaan yhteistyössä lomitushallinnon tai hevosyhteistyötahon kanssa. Mikäli eläimen vointi tai muut olosuhteet vaativat välitöntä lopettamisesta, tekee valvonnasta vastaava virkaeläinlääkäri toimenpiteen tai hankkii eläimen lopettamisen muuten. Tarvittaessa apuna käytetään toista valvontaa päätoimisesti tekevää eläinlääkäriä tai praktikkokunnaneläinlääkäriä. Hyötyeläinten teuraaksi laittamisessa hyödynnetään hyviä teurastamosuhteita.

12.2 Tiloilla tehtävät otantaan perustuvat eläinsuojelutarkastukset

Jyväskylän seudun ympäristöterveyden valvontaeläinlääkärit osallistuvat tarvittaessa aluehallintoviraston tekemiin otantaan perustuviin eläinsuojelutarkastuksiin.

12.3 Luvan- ja ilmoituksenvaraisen toiminnan valvonta

Vuoden 2022 tapahtuneen eläintenpitäjärekisterin uudistuksen myötä rekisteristä on saatu tietoa myös ilmoituksenvaraisista kohteista. Vuoden 2024 aikana Jyväskylän seudun ympäristöterveyden alueella jatketaan kunnallisen viranomaisen ylläpitämän tiedon ja rekisteristä saatavan tiedon yhtenäistämistä. Tavoitteena on tarkastaa vuosittain kaikki luvanvaraiset kohteet ja laatia yleinen riskinarviointi niille ilmoituksenvaraisille kohteille, joiden tarkastustiheydelle katsotaan riittävän alhaisempi tiheys kuin vuosittain tapahtuva tarkastus.

12.4 Eläinsuojeluvalvojat

Hyvinvointilaissa ei ole eläinsuojeluvalvojan asemaa. Alueella toimii Suomen eläinsuojeluyhdistyksen vapaaehtoisia eläinsuojeluneuvoja, joiden kanssa Jyväskylän seudun ympäristöterveyden valvontaeläinlääkärit toimivat yhteistyössä ja joiden tarjoamaa apua valvontaeläinlääkärit käyttävät lainsäädännön sallimissa rajoissa, kuten eksoottisten eläinten pitoa koskevissa tarkastuksissa (hyvinvointilaki 82 §).

12.5 Eläinkuljetukset

Aluehallintoviraston läänineläinlääkärit ja teurastamoiden tarkastuseläinlääkärit tekevät vuosittain eläinkuljetusasetuksen edellyttämiä eläinkuljetustarkastuksia. Näitä tarkastuksia tehdään sekä eläinten lastaus- ja purkupaikoilla että kuljetuksen aikana. Eläinkuljetuksista pyritään tarkastamaan vuosittain vähintään 15 % aluehallintoviraston alueelle myönnettyistä eläinkuljettajalupien määrästä. Ruokavirasto antaa vuosittain tarkastusmäärät ja kohdennukset aluehallintovirastoille ja tarkastuseläinlääkäreille.

Jyväskylän seudun valvontaeläinlääkärit tekevät tarvittaessa tekevät reittisuunnitelmiin liittyviä hyväksymisiä ja eläinten kuljetuskuntoisuuden varmistuksia. Tarkastusten tulokset ilmoitetaan TRACES NT-järjestelmässä. Lisäksi valvontaeläinlääkärit tekevät valvontaa aluehallintoviraston pyynnöstä, esimerkiksi eläinkuljettajan lupaan liittyvän eläinkuljetusvälineen tarkastuksen.

12.6 Teurastamot

Jyväskylän seudun ympäristöterveydellä ei ole sopimuksia Ruokaviraston kanssa lihintarkastusta koskien eikä työnantaja edistä viranhaltijoiden sivutoimena tekemiä lihintarkastukseen liittyviä sopimuksia Ruokaviraston kanssa.

Jyväskylän seudun ympäristöterveyden valvontaeläinlääkärit ottavat vastaan aluehallintoviraston ilmoituksia, kun teurastamon tarkastuseläinlääkäri epäilee eläinten elävänä tai lihintarkastuksen perusteella pitopaikassa olevan eläinsuojeluongelmia. Tarvittaessa valvontaeläinlääkärit tekevät pitopaikkaan tarkastuksen ja ryhtyvät tarvittaviin toimiin.

12.7 Koe-eläintoiminnan valvonta

Koe-eläintoimintaa säätelee tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta annettu laki (497/2013). Kunnallisella eläinsuojeluviranomaisella ei ole koe-eläinlaissa määrättyä valvontatehtävää.

13 ELÄIMISTÄ SAATAVAT SIVUTUOTTEET

Sivutuotelaki tuli voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2015. Lain mukaan Ruokavirasto laatii vuosittain valtakunnallisen valvontasuunnitelman sivutuotevalvonnan järjestämiseksi. Aluehallintovirasto ohjaa suunnitelman toteuttamista alueellaan.

Jyväskylän seudun ympäristöterveydenhuollon alueella valvontaa tehdään aluehallintoviraston ohjauksen mukaan ja muun valvonnan yhteydessä tehtyjen havaintojen pohjalta.

13.1 Sivutuotelaitosten valvonta

Sivutuotealan lainsäädännössä on määrätty kunnaneläinlääkärille sivutuoteasetuksen mukaisten polttolaitosten, rinnakkaispolttolaitosten, johdettujen tuotteiden varastointilaitosten hyväksyminen, kun tuotteet on tarkoitus hävittää polttamalla tai hyväksytylle kaatopaikalle toimittamalla ja väliasteenlaitokset, joissa varastoidaan tai esim. suolataan, jäädytetään tai lajitellaan käsittelemättömiä sivutuotteita. Jyväskylän seudun ympäristöterveydenhuollon toiminta-alueella edellä mainitut tehtävät kuuluvat valvontaeläinlääkärille. Valvonnoista ilmoitetaan aluehallintovirastoon ja Ruokavirastoon viipymättä.

13.2 Sivutuotteita käyttävien ja hävittävien toimijoiden valvonta

Jyväskylän seudun ympäristöterveyden valvontaeläinlääkäri ottaa vastaan käyttöilmoitukset haaskoista ja tekee saamiensa ilmoitusten pohjalta vuosiyhteenvedon aluehallintovirastoon. Lisäksi valvontaeläinlääkäri tekee ohjaa toimijoita tekemään haaskapaikan rekisteröimisen eläintenpitäjärekisteriin ja tarvittaessa tekee rekisteröiminen toimijan antaman tietojen mukaisesti.

Valvontaeläinlääkäri tekee haaskatoiminnan tarkastukset Ruokaviraston valvontasuunnitelmaan pohjautuen. Lisäksi valvontaeläinlääkärit tekevät valvontaa epäiltäessä väärinkäytöksiä, esimerkiksi haaskojen pitoa ilman asianmukaista rekisteröimistä tai haaskakäyttöön soveltumattomien sivutuotteiden viemistä haaskalle.

Sivutuotteiden hautaaminen

Jyväskylän seudun ympäristöterveyden valvontaeläinlääkärit valvovat sivutuotteiden hautaamista Ruokaviraston valvontasuunnitelman ja aluehallintoviraston ohjauksen mukaisesti. Sivutuotteiden käytön valvontaa tehdään suunnitelmallisena valvontana muun valvonnan, kuten eläinsuojelutarkastusten yhteydessä. Lisäksi tarkastuksia tehdään, kun on aihetta epäillä väärinkäytöksiä. Tarkastusten tekemisessä käytetään apuna nauta-, sika- ja lamma- ja vuohirekisteristä saatavia tietoja.

14 EHDOLLISUUDEN VALVONTA

Ehdollisuuden noudattaminen on EU:n viljelijöille maksamien suorien tukien ja tiettyjen EU:n osittain rahoittamien tukien täysimääräisen maksamisen edellytyksenä. Ehdollisuus perustuu aiempaan täydentävien ehtojen järjestelmään.

Valvontaeläinlääkärit huomioivat valvonnassaan ehdollisuuden ja tarkastusten havaintojen mahdollisen vaikutuksen ehdollisuuden valvontaan. Tarkastuspöytäkirjat tehdään havaintojen osalta mahdollisimman tarkasti siten, että aluehallintovirastolla on mahdollisuus

arvioida havaittujen laiminlyöntien tai poikkeamien vaikutus ehdollisuuden arvioinnissa. Tarkastusasiakirjat toimitetaan viipymättä valmistuttuaan aluehallintovirastoon.

15 ELÄINLÄÄKÄRIPALVELUJEN JÄRJESTÄMINEN

Jyväskylän seudun ympäristöterveyden eläinlääkäripalvelujen eläinlääketieteellistä asianmukaisuutta pyritään edistämään mahdollistamalla eläinlääkärien osallistuminen koulutuksiin resurssien sallimissa puitteissa.

Toimintayksikön eläinlääkärit toimivat tiiviissä vuorovaikutuksessa keskenään ja hakevat myös tapauskohtaisesti parhaita toimintatapoja.

Palvelujen saatavuutta ja laatua seurataan jatkuvasti asiakaspalautteen avulla.

Liitteessä 2 resurssikartoitus

15.1 Peruseläinlääkäripalvelu

Nykyisellä henkilöstömäärällä on pystytty pääsääntöisesti tuottamaan tarvittavat peruseläinlääkäripalvelut sekä hyötyeläimille että muille eläimille. Yksityissektori tuottaa suurelta osin lemmikkieläinten eläinlääkintäpalvelut kaupunkialueella. Jyväskylän seudun ympäristöterveyden kunnaneläinlääkärit takaavat peruseläinlääkintäpalvelujen saatavuuden koko alueella sekä huonommassa taloudellisessa oleville eläinten omistajille edulliset palvelut. Lisäksi kunnaneläinlääkärit varmistavat palveluiden saatavuuden koko alueella silloin, kun yksityisten klinikoiden voimavarat eivät riitä palvelemaan kaikkia asiakkaita. Alueella on hyötyeläinten lisäksi runsaasti hevostaloutta ja vain rajallisesti yksityistä palveluntarjontaa hevospraktiikkaan, joten Jyväskylän seudun ympäristöterveyden eläinlääkäreille kuuluu suuri osa alueen hevoseläinlääkinnän peruseläinlääkinnästä.

Kunnan on peruseläinlääkäripalveluun kuuluvana osana järjestettävä terveydenhuollon palvelut kotieläimille, joita varten on olemassa valtakunnallinen terveydenhuolto-ohjelma ja asianmukainen toteutumisen seurantajärjestelmä. Tällä hetkellä tällaisia ohjelmia ovat nauttiloille tarkoitettu Naseva ja sikatiloille tarkoitettu Sikava. Terveydenhuoltokäynneille pyritään varaamaan rauhallinen aika, jolloin puhelut ohjautuvat muille. Samoin paperitöille pyritään varaamaan kiireettömät toimistopäivät.

15.2 Sisältö

Puhelinneuvonta

Kaikissa toimipisteissä on maksuton ajanvaraus ja neuvontapuhelinaika arkisin kello 8:00-9:30 välisenä aikana. Puhelinajan ulkopuolella eläinlääkäriin tavoittaa kiireellisissä tapauksissa ainakin jättämällä soittopyynnön.

Palokan yhteisvastaanotolla tavoitettavuuteen ja neuvontaan on panostettu Jyväskylän seudun ympäristöterveyden tekemällä eläintenhoitajan palkkaamisella. Neuvonnan ja

ajanvarauksen tavoitettavuus on parantunut entisestä vain eläinlääkärien hoitamasta puhelintyöstä ja samalla on vapautettu eläinlääkärien resurssia varsinaiseen potilastyöhön.

Sairaanhoido ja kotieläinten lopetus

Peruseläinlääkäripalveluun kuuluvaa sairaanhoidoa on kliinisesti sairaiden eläinten perustutkimus, hoitotarpeen arviointi ja hoito tai lähettäminen jatkohoitoon. Lisäksi Jyväskylän seudun ympäristöterveyden praktikkokunnaneläinlääkärit tekevät peruseläinlääkäripalveluun kuuluvia kirurgisia leikkaukset niiltä osin, kun leikkauksia peruseläinlääkärikoulutuksella pystytään suorittamaan tavanomaisissa vastaanottotiloissa. Tällaisia leikkauksia ovat narttukissojen sterilaatioleikkaukset ja useille lemmikkieläinlajeille, koirat mukaan lukien, tehtävät kastraatioleikkaukset. Tuotantoeläimille praktikkokunnaneläinlääkärit tekevät peruseläinlääkäripalveluun kuuluvia leikkauksia kuten nautojen vierasesineleikkaukset ja juoksutusmahaleikkaukset.

Kotieläinten lopetus eläinsuojelullisista syistä, sairauden perusteella tai omistajan pyynnöstä kuuluu peruseläinlääkäripalveluun, johon on valmius myös valvontaeläinlääkäreillä.

Terveydenhoito

Jyväskylän seudun ympäristöterveyden eläinlääkärien pääpaino on peruseläinlääkäripalveluissa, joissa palvelu on ennen kaikkea ennaltaehkäisevässä toiminnassa eläinten terveyden ja hyvinvoinnin ylläpidossa ja edistämässä. Eri kotieläimille suoritettavat terveystarkastukset kuuluvat peruseläinlääkäripalveluun, periaatteessa jokainen tavanomainen eläinlääkärikäynti sisältää myös terveystarkastuksen. Rokotukset, loishäädöt, kissojen sterilisaatiot ja kastraatiot sekä koirien kastraatiot ovat normaalia peruseläinlääkäripalvelua kuten myös märehäntijöiden, sikojen ja hevosten hedelmällisyyteen liittyvät tarkastukset ja hoidot.

Todistukset

Kotieläimen terveydentilan toteaminen ja todistaminen kliinisen perustutkimuksen perusteella esimerkiksi vakuutusyhtiötä, vientiä, tuontia tai sisämarkkinakauppaa varten sisältyy peruseläinlääkäripalveluun, joka kuuluu praktikkokunnaneläinlääkärien työnkuvaan. Sisämarkkinasiirtoihin kuuluvat viralliset terveystodistukset kuuluvat Jyväskylän seudun ympäristöterveydessä valvontaeläinlääkärien vastuulle, ainakin kun todistus tehdään TRACES NT-järjestelmään.

15.3 Tuotantoeläinten terveydenhuolto

Tuotantoeläinten terveydenhuolto ylläpitää ja edistää eläinten terveyttä ja hyvinvointia sekä lisää osaltaan elintarviketurvallisuuksia. Toimivan terveydenhuoltojärjestelmän avulla voidaan tehokkaasti ehkäistä ja seurata tarttuvien tautien sekä tuotantosairauksien esiintymistä tiloilla. Terveydenhuollon piirissä tehtävä elinkeinon ja viranomaisten yhteistyö täydentää viranomaistoimenpiteitä eläintautien torjunnassa. Lähtökohtana on pidettävä, että terveydenhuollon piiriin kuuluvilla tiloilla eläimet voivat hyvin, lääkkeiden käyttö on hallittua eikä lääkkeitä käytetä korjaamaan olosuhdeongelmia.

Terveydenhuoltopalvelujen kysyntä

Nasevan ehtojen mukaan eläinlääkäri suorittaa nautatilalle terveydenhuoltokäynnin vähintään kerran vuodessa. Sikavan puitteissa emakko- tai yhdistelmäsikalaan on suoritettava vähintään neljä terveydenhuoltokäyntiä vuodessa. Näistä yhden pitää olla terveydenhuoltosuunnitelman päivityskäynti. Lihasikalaan on suoritettava vähintään yksi terveydenhuoltokäynti kasvatuserää kohti tai neljä terveydenhuoltokäyntiä vuodessa, jos sikala on osastoittain kertatäyttöinen tai jatkuvatäyttöinen.

Jyväskylän seudun ympäristöterveyden alueella on tarjolla rajatusti yksityistä palvelua tuotantoeläinten terveydenhuoltoon, tuotantoeläinten terveydenhuollon tapahtuminen on pääasiassa kunnaneläinlääkärin hoidossa lukuun ottamatta yksityisten eläinlääkärin yksittäisille tiloille tekemiä terveydenhuoltosuunnitelmia. Nautojen ja sikojen lisäksi Jyväskylän seudun ympäristöterveyden praktikkokunnaneläinlääkärit tekevät terveydenhuoltokäyntejä lammastiloille ja kalankasvattamoihin sekä yksittäisille siipikarjatilaille.

Terveydenhuoltotyön resurssitarve

Sikalat ovat kuuluneet Sikavaan yli 90-prosenttisesti jo lähes vuosikymmenen. Nautatilojen lukumäärä Nasevassa on viime vuosina kaksinkertaistunut vuoden tai parin välein ja on nyt selvästi yli puolet tiloista. Sekä nähtävissä oleva kehityskulku että elintarviketeollisuuden, viljelijäjärjestöjen ja valtionhallinnon yhdessä asettamat tavoitteet ennakoivat, että Naseva lähivuosina tulee kattamaan lähes kaikki nautatilat samaan tapaan kuin Sikava kattaa lähes kaikki sikalat. Sama eläinlääkäri ei aina välttämättä tee sekä terveydenhuoltosuunnitelmaa että terveydenhuoltosopimusta. Resurssitarvetta lisää lääkkeiden varalle luovuttamisen laajentumisen edellyttämät tiheämmin tehtävät terveydenhuoltokäynnit.

Terveydenhuollon resurssikartoitus on liitteessä 2.

15.4 Yksityinen palvelutarjonta

Jyväskylän seudun ympäristöterveyden alueella on seitsemän suurehkoa tai keskikokoista yksityistä pieneläinklinikkaa ja muutama pieni toimija. Osa klinikoista tarjoaa palvelua myös iltaisin sekä lauantaisin ja sunnuntaisin. Klinikat tarjoavat sekä perus- että erikoiseläinlääkäripalveluja. Alueella on tarjolla yksityisiä palveluja hyötyeläimille, mutta käytännössä rajatussa määrin ja vain terveydenhuollon puitteissa. Yksityisillä toimijoilla ei ole sitovaa velvoitetta vastata kiireellistä hoitoa vaativista sairastapauksista. Kiireellinen eläinlääkärin avun antaminen kaikille eläinlajeille kuuluu kunkin kunnaneläinlääkärin tehtäviin omalla toimialueellaan.

Laukaassa on erikoiseläinlääkäripalveluja tarjoava hevosklinikka.

15.5 Kiireellinen eläinlääkäriapu

Jyväskylän seudun ympäristöterveyden praktikkokunnaneläinlääkärien puhelinai-
ajanvarausta ja neuvontaa varten on arkisin kello 8-9:30. Varsinaisen puhelinajan jälkeen
eläinlääkärit ovat tavoitettavissa toimialueensa kiireellisiä tapauksia varten kello 14 saakka,
kaikilla eläinlääkäreillä on käytössään vastaaja, jonne voi jättää soittopyynnön. Alueella
noudatetaan käytäntöä, jossa suurelaimia päivystävä eläinlääkäri ottaa kiireelliset tapaukset
hoitaakseen kello 14 ja 16 välisenä aikana, ennen varsinaisen päivystysajan alkamista.
Pieneläimiä koskien kiireellinen eläinlääkäriapu on ulkoistettu virka-ajan ulkopuolisena
aikana. Virka-aikana praktikkokunnaneläinlääkärit hoitavat pieneläinten kiireellisen
eläinlääkäriavun antamisen.

Jyväskylän seudun ympäristöterveyden praktikkokunnaneläinlääkärien työsuunnittelussa
otetaan huomioon kiireellisen eläinlääkäriavun tarjoaminen. Mikäli eläinlääkäriresurssi on
normaalia matalampi eläinlääkärien poissaolojen vuoksi, kiireetöntä ajanvaraustoimintaa
vähennetään, äkillisessä tapauksessa ajanvarauksia perumalla.

Suureläinpäivystys

Eläinlääkäripäivystys virka-ajan ulkopuolella (klo 16.00-08.00, viikonloppuisin ja pyhinä) on
järjestetty lähikuntien kesken maakunnallisen eläinlääkäripäivystyssopimuksen mukaisesti v.
2011 alusta lukien. Hyöty- ja lemmikkieläinpäivystys järjestetään eriytettyinä niin, että
kunnaneläinlääkärit vastaavat hyötyeläinpäivystyksestä. Hyötyeläinpäivystysalue on ns.
eteläinen Keski-Suomi. Samanaikaisesti päivystää kolme hyötyeläinpäivystäjää. Kukin
kunnaneläinlääkäri päivystää joka 5. päivystysvuoron. Päivystysvuorot ja päivystäjät
kirjataan internet-pohjaiseen päivystystietokantaan, johon on pääsy vain päivystävillä
eläinlääkäreillä sekä päivystystä hallinnoivilla henkilöillä. Vuoden 2010 lopulla on luotu
keskitetty maksullinen puhelinpalvelu.

Pieneläinpäivystys

Pieneläinpäivystyksen hallinnointi- ja järjestämisvastuu on maakunnallisen
päivystyssopimuksen mukaisesti Jyväskylän kaupungilla. Pieneläinpäivystysalue kattaa koko
Keski-Suomen maakunnan sekä muutaman maakunnan ulkopuolisen kunnan. Hankintalain
perusteella pieneläinpäivystys on kilpailutettu ja koko pieneläinpäivystyksen hoitaa Evidensia
Oy, Jyväskylässä sijaitsevalla klinikallaan. Palveluntuottaja on irtisanonut sopimuksen
päivystyksen tuottamisesta 25.3.2024 päättyväksi ja palvelu on valvontasuunnitelman
laatimishetkellä kilpailutuksen valmistelussa.

Lemmikkieläinpäivystyksen järjestäjän tarjousasiakirjoissa (v. 2019) on määritelty palvelun
vähimmäistaso varustuksen ja henkilöstön koulutuksen suhteen. Tällä pyritään takaamaan,
että palvelut tuotetaan vähintään eläinlääkintähuoltolain edellyttämällä laatu-
tasolla.

Keskitetty yhteydenottopalvelu

Vuoden 2010 lopulla on luotu keskitetty maksullinen puhelinpalvelu. Pieneläinpäivystyksen osalta puhelinpalvelu alkoi toimia 1.11.2010 alkaen ja suureläinpäivystyksen osalta toiminta alkoi 1.1.2011 alkaen. Palvelun tuottaa Telia.

Virkatehtävät virka-ajan ulkopuolella

Maakunnallinen suureläinpäivystys toteutetaan myös sijaisuuksia tekevien eläinlääkäreiden osalta virkasuhteisesti. Suureläinpäivystäjä on päivistyssopimuksessa sovitusti toimivaltainen kunnaneläinlääkäri koko päivistysalueelle. Päivistysten ylläpitosovelluksessa päivistystietokannassa on Jyväskylän seudun ympäristöterveyden laatima ohje virkatehtäviin.

A-c -luokan, uuden taudin sekä muun torjuttavan eläintaudin varalta aluehallintovirastot järjestävät valtakunnallisen läänineläinlääkäripäivystyksen. Kaksi läänineläinlääkärinä päivystää aina samanaikaisesti ja kummankin toimialueena on koko Suomi. Kulloinkin päivystävän läänineläinlääkärin saa tietää Ruokaviraston puhelinvastaajasta numerosta 029 520 4658.

15.6 Saatavuus- ja laatutavoitteet

Ajanvaraus

Jyväskylän seudun ympäristöterveyden praktikkokunnaneläinlääkäreiden asiakkaille on järjestetty maksuton puhelinneuvonta ja ajanvarauspalvelu virka-aikana. Asiakkaat tavoittavat praktikkokunnaneläinlääkärin aamulla puhelinaikana, 8-9:30 matkapuhelimesta. Aamuvastaanottoajan jälkeen asiakas saattaa joutua soittamaan useamman kerran tai jättämään soittopyynnön eläinlääkärin tavoittaakseen, koska kesken toimenpiteen puhelimeen vastaaminen ei ole mahdollista. Ei-kiireellisiä tapauksia koskeva neuvonta on pyritty ohjaamaan puhelinaikoihin.

Jyväskylän seudun ympäristöterveyden alueella noudatetaan viranhaltijakohtaista vastuualuejakoa. Tämä ei kuitenkaan ole sitovaa asiakkaita kohtaan ja asiakkailla on vapaus valita kiireettömissä tapauksissa eläinlääkäri, jota asiakas haluaa käyttää.

Palokan vastaanotolla on siirrytty keskitettyyn ajanvaraukseen, jota hoitaa vastaanoton eläintenhoitaja.

Muuramen, Joutsan ja Hankasalmen toimipisteissä ajanvaraus hoidetaan kyseisten praktikkokunnaneläinlääkäreiden tahdon mukaisesti itsenäisesti.

Saatavuus

Jyväskylän seudun ympäristöterveyden alueella kiireetön sairaskäynti- tai vastaanottoaika saadaan järjestymään viikon sisällä tilauksesta. Kiireettömät terveydenhuolto- ja massatyökäynnit sekä terveille eläimille suoritettavat kohdassa 15.2 kuvatut leikkaukset pystytään hoitamaan alle kolmen viikon kuluessa yhteydenotosta myös lomakausina. Eläinlääkäreiden toimipisteet ovat sijoittuneet siten, että pääosa asiakkaista saa palvelun alle viidenkymmenen kilometrin etäisyydeltä.

Kiireellisen eläinlääkärinavun resurssit on laadittu siten, että apua on kaikkina vuorokaudenaikoina saatavissa kolmen tunnin sisällä tilauksesta 90 prosentissa tapauksista. Suurin osa päivystysalueesta sijoittuu siten että päivystävän eläinlääkärin matka eläintenpitopaikkaan tai eläimen omistajan matka pieneläinvastaanotolle on alle sata kilometriä, mihin on poikkeuksena päivystysalueen läntisin, Pirkanmaan maakuntaan sijoittuva osa.

Palautteen kerääminen ja valitusten käsittely

Kunnan mahdolliset asiakasvalitukset ja korvauspyynnöt käsittelee ostopalvelutoiminnan (lemmikieläinpäivystys) osalta palvelujen tuottaja (Evidensia Oy). Ostopalvelusopimuksen mukaisesti palvelun tuottaja antaa saamansa asiakasvalitukset tiedoksi Jyväskylän seudun ympäristöterveydelle. Muiden kuin ostopalvelujen osalta eläinlääkäripalveluiden valitukset ja korvauspyynnöt käsittelee Jyväskylän seudun ympäristöterveys, joka pyytää tarvittaessa lausuntoa Eläinlääkintävahinkojen arviointilautakunnalta.

Jyväskylän kaupungilla on vastuuvakuutus vakuutusyhtiö LähiTapiolan kanssa. Vakuutuksen vakuutusturva henkilö- ja esinevahingoissa sekä varallisuusvahingoissa on suuret vahingot kattava.

Jyväskylän seudun ympäristöterveys seuraa jatkuvasti asiakkailta ja kuntalaisilta saamaansa palautetta.

15.7 Toimitilat

Jyväskylän seudun ympäristöterveyden alueella on yksi yhteisvastaanotto, Palokan vastaanotto, jossa työskentelee neljä eläinlääkärinä. Muiden vastaanottojen osalta vastaanoton maantieteellinen sijoittuminen ja asiakkaiden tavoitettavuus puoltavat vastaanoton ylläpitämistä.

Kaikki vastaanotot ovat varustettuja asianmukaisilla pesu- ja kuivaustilat instrumenteille, suurillekin praktiikkavarusteille ja suojavaatteille, sekä henkilökunnan sosiaaliset tilat peseytymis- ja lepotiloinen kuuluvat jokaiseen toimipisteeseen. Vastaanottoihin kuuluvat vastaanottotilat sekä toimistohuoneet ja riittävät varastotilat. Huoneenlämmössä, viileässä ja jääkaappilämpötilassa säilytettävillä lääkkeillä ja muilla tarvikkeilla (esim. näytteet ja tutkimusvälineet) on omat varastotilansa. Autotallin suhteen Muuramen vastaanotto on puutteellinen autotallin puuttuessa kokonaan, Palokan, jossa on autotalli vain kahdelle autolle.

Palokan, Joutsan ja Hankasalmen toimipisteessä on mahdollisuus viransijaisen lyhytaikaiseen asumiseen. Kaikissa toimipisteissä tilat soveltuvat pieneläinten vastaanottoon, tiloihin sisältyy odotushuone, riittävä määrä toimenpide- ja leikkaushuoneita sekä potilaiden pesuun soveltuvat tilat. Kunta huolehtii toimitilojen säännöllisestä ja riittävästä siivouksesta ja kunnossapidosta sekä jätehuollosta, johon sisältyy vanhentuneiden lääkkeiden sekä käytettyjen ruiskujen, neulojen ym. hävittäminen.

Jyväskylän seudun ympäristöterveydellä ei ole tällä hetkellä käytettävissä hevosia varten pakkopilttuuta tai vastaavaa, tai tilaa hevosten kaatamiseen. Alueella toimii Laukaan hevossairaala, johon edellä mainittuja toimia vaativat hevospotilaat voidaan lähettää.

Jyväskylän ympäristöterveyden vastaanottoilojen turvallisuus on huolehdittu, siten että tiloissa on asianmukainen murtosuojaus.

15.8 Välineresurssit

Kaikilla praktikoilla on käytössään henkilökohtainen ultraäänilaitte suurelaimille tarkoitettulla rektaalianturilla, hevosille hammashoidon välineet ja astutusliinat, pulttipistooli sekä kaikki normaalit synnytysapuun sekä peruseläinlääkäripalvelun ja kiireellisen eläinlääkärinavun edellyttämään kirurgiaan tarvittavat instrumentit.

Normaalit suojavaatteet ja –jalkineet sekä erityisvarustus tarttuvien eläintautien ja zoonoosien varalta näytteenotto- ja pakkaustarvikkeineen kuuluvat vastaanottojen varustukseen.

Pieneläinpraktiikassa varusteisiin kuuluvat ultraäänilaitte, eläinvaaka, säädettävät toimenpide- ja leikkauspöydät sekä valaisimet ja kaikki normaalit tutkimusvälineet sekä instrumentit. Kaikilla vastaanotoilla on pakastin kuolleiden/lopetettujen pieneläinten säilyttämiseen.

Praktikkokunnaneläinlääkärit ovat Jyväskylän kaupungin tietohallinnon laitetuen piirissä, joka huolehtii atk-laitteiden toiminnasta ohjelmiseen sekä tietoliikenne- ja puhelinyhteyksistä laitteineen.

Vuoden 2023 aikana on siirrytty eläinlääkäriohjelmistossa selainpohjaiseen ohjelmistoon, joka mahdollistaa haluttaessa yhteisajanvarauksen sekä yhteisen potilaskortiston pitämisen.

Instrumenttien pesu ja desinfiointi sekä työvaatteiden pesu ja kuivatus on järjestetty praktikkojen itse toteutettuna paitsi Palokan yhteisvastaanotolla, jossa välinehuolto kuuluu eläintenhoitajan työnkuvaan.

15.9 Ostopalvelut

Ostopalveluna hankitun pieneläinpäivystyksen laatua seurataan Jyväskylän seudun ympäristöterveydelle tulevan asiakaspalautteen avulla sekä eläinlääkäriaseman hinnaston avulla. Klinikalla on ilmoitusvelvoite, mikäli klinikka ei selviä velvoitteestaan ostopalvelusopimuksen mukaisesti. Sopimusrikkeestä määrätään tilanteen vaatiessa sopimussakko.

16 SEURANTA, ARVIOINTI JA RAPORTOINTI

16.1 Aluehallintoviraston suunnitelmat

Aluehallintovirasto toimittaa päivitetyn alueellisen valvontasuunnitelman vuosittain Ruokavirastoon erikseen sovittavan aikataulun mukaan. Ruokavirasto arvioi valvontasuunnitelmat vuosittaisen neuvottelujen yhteydessä. Ruokavirasto seuraa aluehallintovirastojen suorittaman valvonnan toteutumista ja vaikuttavuutta ottaen tulokset huomioon valtakunnallisen valvontaohjelman kehittämisessä.

16.2 Kunnan suunnitelmat

Eläinlääkintähuollon valvontasuunnitelma hyväksytään osana Jyväskylän seudun ympäristöterveyden valvontasuunnitelmaa Jyväskylän kaupungin ympäristöterveyslautakunnassa. Suunnitelma tarkastetaan ja tarvittaessa päivitetään vuosittain. Suunnitelman päivityksessä otetaan huomioon valtakunnallisen eläinlääkintähuoltosuunnitelman muutokset, kuluvan vuoden suunnitelman toteutuminen ja aluehallintoviraston antama palaute. Valvontasuunnitelman päivityksessä päävastuu on eläinlääkintähuollon tiiminvetäjällä ja ympäristöterveyspäälliköllä.

Suunnitelmansa toteutuminen käydään läpi toimintavuoden päätyttyä ja toteutumisesta laaditaan arviointiraportti, jonka ympäristöterveyslautakunta hyväksyy mahdollisten korjaustoimenpiteiden kera. Hyväksytyt raportit tallennetaan VYHA:an maaliskuun loppuun mennessä. Suunnitelman arviointia ohjataan tarkemmin [Eviran ohjeessa 15908/2](#). Terveysthuoltokäyntien ja valvontatehtävien toteutumista seurataan vuoden aikana ja tarvittaessa ryhdytään korjaaviin toimenpiteisiin suunnitelmien toteuttamiseksi.

16.3 Eläinlääkäripalvelujen käytön tilastointi

Jyväskylän seudun ympäristöterveyden eläinlääkintähuollon toteutumista seurataan keräämällä eläinlääkäripalvelujen käytöstä väliraportteja vähintään kolmannesvuosittain. Vuoden 2023 aikana on siirrytty selainpohjaisen eläinlääkäriohjelmiston käyttöön, mikä on parantanut seurannan mahdollisuuksia. Seuranta on välttämätöntä paitsi eläinlääkintähuollon toteutumisen seuraamiseksi, myös suoritepohjaisen kuntalaskutuksen vuoksi. Eläinlääkäripalvelujen osalta kerätään kuntakohtaista tilastoa pieneläin-, suurelän- ja terveydenhuoltokäynneistä.

Eläinlääkintähuollon valvontatehtävien seuranta tapahtuu reaaliaikaisen taulukon avulla. Lisäksi valvonnan seurannassa voidaan jatkossa hyödyntää aluehallintoviraston ilmoitusten vastaanottolomakkeen kautta kerättyjä tietoja.

Pieneläinpäivystyksen tuottava Evidensia Oy raportoi pieneläinten päivystyskäynnit ostopalvelusopimuksen mukaisesti kuukausittain.

Eläinlääkintähuollon tiedot tallennetaan vuosittain VYHA:an.

16.4 Arviointi- ja ohjauskäynnit

Ruokavirasto auditoi aluehallintovirastoja eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan suhteen elintarvikeketjun monivuotisen auditointisuunnitelman mukaisesti.

Aluehallintovirastot ovat vuodesta 2005 lähtien suorittaneet kunnallisen elintarvikevalvonnan arviointi- ja ohjauskäyntejä (ent. auditointeja). Aluehallintovirastojen suorittamat arviointi- ja ohjauskäynnit koskevat myös kuntien järjestämää eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontaa sekä eläinlääkäripalveluiden toimeenpanoa. Jyväskylän seudun ympäristöterveydellä ei ole tiedossa aluehallintoviraston arviointikäyntiä.

16.5 Muu raportointi

Jyväskylän seudun ympäristöterveyden eläinlääkintähuollon alan valvontatehtävistä syntyvät tarkastuspöytäkirjat toimitetaan sähköisesti sähköpostin liitteenä välittömästi valmistumisensa jälkeen aluehallintovirastoon, jatkossa asiakirjojen toimittaminen tapahtuu aluehallintoviraston sähköisen lomakkeen kautta. Asiakirjojen toimittamista seurataan eläinlääkintähuollon valvonnan valvontataulukon avulla, johon asiakirjan tuottanut viranhaltija tekee merkinnän asiakirjan toimittamisesta aluehallintovirastoon. Lisäksi kaikista virkatoimista toimitetaan neljännesvuosittain kuntalaskutuksen yhteydessä yhteenveto aluehallintovirastoon.

LIITE 1. ELÄINLÄÄKINTÄHUOLLON PAINOPISTEALUEET

Elintarvikeketjun monivuotinen kansallinen valvontasuunnitelman 2021-2024 ja sen vuodelle 2024 tehty päivitys

Vuoden 2024 painopisteiden kunnassa tehtävät toimenpiteet

ELTE-tietojärjestelmän vaiheittainen käyttöönotto

ELTE-tietojärjestelmän osa eläintautitapausten ja epidemioiden hallinta on julkaistu ja on käytössä. Toimintoja lisätään edelleen asteittain järjestelmän kehitysvaiheiden mukaisesti. Kaikki lainsäädännöllä vastustettavien eläintautien epäilyt ja todetut tapaukset (esim. salmonellat) kirjataan ELTE-järjestelmään.

Jyväskylän seudun ympäristöterveyden valvontaeläinlääkärit osallistuvat tarpeen mukaan Ruokaviraston järjestämään käyttökoulutukseen.

ELKE-järjestelmän osa eläinlääkkeiden käyttötiedon keruu eli ELTE2 otettiin käyttöön 1.4.2022. Järjestelmä kerää tietoa eläinlääkärin käyttämistä ja luovuttamista lääkkeistä pääosin rajapinnan kautta suoraan praktiikkaohjelmistoista. Jyväskylän seudun ympäristöterveyden eläinlääkärien käyttämä eläinlääkäriohjelmisto siirtää tiedot suoraan ELTE2 -järjestelmään.

Eläintautivalmiuskoulutuksen kehittäminen

Aluehallintovirastojen eläintautivalmiuskoulutuksen kehittämisessä painotetaan uusien läänineläinlääkäreiden ja valmiuseläinlääkäreiden perehdyttämisen sekä aluehallintoviraston valmiuseläinlääkäreille järjestämien vuosittaisen koulutuksen varmistamista.

Jyväskylän seudun ympäristöterveyden valvontaeläinlääkärit ja yksi praktikkoeläinlääkäreistä on valmiuseläinlääkäri. Kaikki osallistuvat Ruokaviraston ja aluehallintoviraston järjestämiin koulutuksiin.

Pandemiavalmiuden arviointi ja koronaepidemian opit ympäristöterveydenhuollossa ja eläintautitorjunnan varautuminen ja toteutus

Jyväskylän seudun ympäristöterveyden pandemiavalmiutta arvioidaan ja pidetään yllä koronaepidemiasta ja lintuinfluenssavalmiudesta saadut opit huomioon ottaen.

EU:n eläinterveyssäännösten 2019/429 (AHL) ja muun eläintautilainsäädännön toimeenpano

EU:n eläinterveyssäännöstö 2019/429 (AHL) sekä sen nojalla annettuja säädöksiä on sovellettu 21.4.2021 lähtien. Uudistettu eläinten tunnistamista ja rekisteröintiä koskeva lainsäädäntö astui voimaan tammikuussa 2022. Mm. uusille eläinlajeille on tullut vaatimuksia merkintään ja rekisteröintiin. Rekisteröintivaatimus laajeni koskemaan myös tiettyjä sukusolujen ja alkioiden pitopaikkoja.

Jyväskylän seudun ympäristöterveys jatkaa uuden lainsäädännön toimeenpanoa sisällyttämällä uuden lainsäädännön valvonnan suunnitelmalliseen valvontaan.

Eläinten hyvinvointilain toimeenpano

Uusi eläinten hyvinvointilaki astuu voimaan vuoden 2024 alussa, Jyväskylän seudun ympäristöterveys osallistuu lain toimeenpanoon valvonnassa sekä kouluttamalla ja opastamalla eläintenpitäjiä uuden lain vaatimusten noudattamiseen.

Eläinlääkintähuoltolain toimeenpano

Uusi eläinlääkintähuoltolaki tulee mahdollisesti voimaan vuoden 2024 aikana. Eläinlääkintähuollon järjestäminen tehdään ottaen huomioon uuden lain vaatimukset.

Kuolleiden tuotantoeläinten hautaamisen valvonta

Vuonna 2024 jatketaan edellisen vuoden sivutuotevalvonnan painopisteenä ollutta sivutuotteiden hautaamisen valvontaa komission antamaan suositukseen perustuen (sivutuoteauditointi keväällä 2021). Komissio kiinnitti huomiota sivutuoteauditoinnillaan sivutuotteiden hautaamisen olosuhteiden valvonnan riittämättömyyteen, erityisesti pohjavesialueille aiheutuvien riskien vuoksi. Lisäksi valvontaa laajennetaan koskemaan myös epäilyttäviä kotiteurastuksia ja muita epäselvyyksiä sivutuotteiden hävittämisessä. Jyväskylän seudun ympäristöterveys sisällyttää sivutuotevalvonnan suunnitelmalliseen valvontaan. Valvontaa tehdään muun valvonnan yhteydessä sekä tarpeen mukaan yksittäisinä tarkastuksina.

Avi-kohtainen painopiste

Avi valitsee viime vuosien valvontasuunnitelmien toteutumisen raportoinnin perusteella painopisteen, johon suunnataan valvontaa avin määrittelemällä tavalla. Tarvittaessa Jyväskylän seudun ympäristöterveyden valvontaeläinlääkärit osallistuvat toteutukseen.

LIITE 2. RESURSSITARPEEN KARTOITUS

Toimijoiden määrät päivitetty vuonna 2021 ellei toisin mainittu

Eläinmäärät Jyväskylän ympäristöterveyden toiminta-alueella

a. Tuotantoeläintilat	Tilojen määrä
Nautatilat	185 (2023)
Sikatilat	2 (2023)
Lammas- ja vuohitilat	132
Hevostilat	353 (2023)
Siipikarjatilat	66 (arvio)
Vesiviljelylaitokset	5
Turkistarhat	0
Tarhatun riistan tilat	1
Mehiläistarhat	300 (arvio)
b. Lemmikit	
Arvio lemmikkien määrästä	21 000

ELÄINLÄÄKÄRIPALVELUT

Terveydenhuoltosopimusten määrä ja terveydenhuoltokäynnit

	Tilojen lukumäärät	Suunnitellut terveydenhuoltokäynnit vuonna 2024
Nautatilat		
Pitopaikat, joilla terveydenhuoltosopimus, tilanne 31.12.2022	167	
Pitopaikat, joilla terveydenhuoltosopimus kunnaneläinlääkärin kanssa, päivitetty 2023	150	170
Terveydenhuoltotilojen osuus (% kaikista nautatiloista), päivitetty 2020	90 %	
Sikatilat		
Tilat, joilla terveydenhuoltosopimus	2	
Tilat, joilla terveydenhuoltosopimus kunnaneläinlääkärin kanssa	2	12
Terveydenhuoltotilojen osuus (% kaikista sikatiloista), päivitetty 2023	100 %	
Siipikarjatilat		
Tilat, joilla terveydenhuoltosopimus	0	
Tilat, joilla terveydenhuoltosopimus kunnaneläinlääkärin kanssa	0	
Terveydenhuoltotilojen osuus (% kaikista siipikarjatiloista)	0 %	

Muut terveydenhuoltosopimukset		
Tilat, joilla terveydenhuoltosopimus	10	
Tilat, joilla terveydenhuoltosopimus kunnaneläinlääkärin kanssa	9	12
Yhteensä		178
Terveydenhuoltotyön resurssitarve (htv)	1,6 htv	

Muut kunnan eläinlääkäripalvelut, arvio palvelutarpeesta (päivitetty 2023)

Sairaskäynnit tiloilla (muu kuin terveydenhuolto)	Lukumäärät
Sairaskäynnit virka-aikana	1500
Sairaskäynnit päivystysaikana	250
Sairaskäynnit pieneläinvastaanotolla	Lkm
Sairaskäynnit virka-aikana	4500
Sairaskäynnit päivystysaikana	10
Kunnan eläinlääkäripalveluiden resurssitarve (htv)	1,6 terveydenhuoltotyö, johon lisättyä 5,4 muu eläinlääkintätyö ja lomien sijaisuudet 0,3 htv
	= 7,3 htv

Eläinten terveyden valvonta (päivitetty 2023)

Toimijat toimintaryhmässä	Lkm	Valvontasuunnitelman mukainen tarkastusmäärä vuodelle 2024
Siipikarjan salmonellavalvontaohjelma	16	8
Uudistuseläimiä tuottavat sikalat, salmonellavalvonta	0	0
Keinosiemennyssonneja tuottavat nautojen pitopaikat, salmonellavalvonta	0	0
Raakamaitoa luovuttavat nautojen pitopaikat, salmonellavalvonta	0	0
Vapaaehtoiseen terveysvalvontaan kuuluvat tilat		
Maedi-visna / CAE	8	3
Tarhattujen hirvieläinten terveysvalvontaohjelma	0	0
Vesiviljelyeläinten terveysvalvontakohteet	5	5
b. Muu eläinten terveyden valvonta	2	2
Eläinten siirtojen valvonta ilman epäilyä		5
Turkistarhojen lukumäärä	0	0
Ulkona pidettävien sikojen pitopaikkojen määrä	1	1
Suunnitelmalliset tarkastukset		24
Akuutti valvonta ja terveystodistukset		20
htv		0,4

Eläinten terveyden valvonnan resurssitarve

0,4 htv

Sivutuotevalvonta

Toimintatypit	Lukumäärät	Valvontasuunnitelman mukainen tarkastusmäärä vuodelle 2024
Sivutuotealan laitokset ja toiminta, hyväksyntä, rekisteröinti ja valvonta	6	0
Tilojen sivutuotevalvonta, mukaan lukien haaskaaminen, kalankasvatus ja raatoja haaskalle luovuttavat		10
Haaskojen valvonta	3	1
Suunnitelmalliset tarkastukset yhteensä		11
htv		0,1

Sivutuotealan valvonnan resurssitarve 0,1 htv

Eläinten hyvinvoinnin valvonta

Ilmoituksenvaraiset kohteet	Lkm	Valvontasuunnitelman mukainen tarkastusmäärä vuodelle 2024
Hevostallit	78	35
Riistanhoidolliset tarhat	0	0
Lihan, munien tai siitoseläinten tuotantotarhat	0	0
Eläinkaupat	1	1
Eläinlaitokset	6	6
Suunnitelmalliset tarkastukset yhteensä		42
Epäilyyn perustuvat eläinsuojelutarkastukset		
Arvio tarkastusten määrästä		160

Eläinten hyvinvoinnin valvonnan resurssitarve htv 1,4

Eläinten tunnistamisen ja rekisteröinnin valvonta

Toimijat toimintaryhmässä	Lkm Valvontasuunnitelman mukainen tarkastusmäärä vuodelle 2024
Eläinsuojeluvalvonnan yhteydessä	20

Eläinten tunnistamisen ja merkinnän resurssitarve 0,2 htv

ELÄINLÄÄKINTÄHUOLLON HENKILÖRESURSSIT

Resurssitarve	Htv
Eläinlääkäripalvelut	7
Eläinten terveyden valvonta	0,4
Sivutuotevalvonta	0,1
Eläinten hyvinvoinnin valvonta	1,4
Tunnistamisen ja rekisteröinnin valvonta	0,2
Elintarvikevalvonta	0,8
Muut tehtävät	0,3
Käytettävissä oleva resurssi	
Eläinlääkärit yhteensä	10
Päivystykseen osallistuvat eläinlääkärit	6,75
Valvontaeläinlääkärit	1,75
Muut kuin eläinlääkärit	
Eläinhoitaja/avustaja	1
Terveystarkastajan tekemä eläinsuojeluvalvonta	0
Muut tehtävät (toimisto- ja hallintotyö)	1.0
Muut kuin eläinlääkärit yhteensä	1.0

Ostopalvelut eläinlääkintähuollossa (sanallinen kuvaus):

Pieneläinpäivystys hankitaan kokonaisuudessaan ostopalveluna. Äänekosken kaupungin alueen virka-aikainen eläinlääkäripalvelu hankitaan sopimusperusteisesti Laukaan kunnalta.

Liite 3, vahvistetut maksut

Klinikkamaksut 1.1.2024 alkaen

Klinikkamaksut (sisältävät alv. 24 %)

Vähäiset toimenpiteet (mukaan lukien kissojen sterilaatiot ja kastraatit)	13 euroa
Vaativat toimenpiteet (esimerkiksi koiran kastratio)	26 euroa

Laitemaksut (sisältävät alv. 24 %)

Verinäyteanalyysi kaupungin omistamalla verinäyteanalyysaattorilla	6–12 euroa riippuen analyysin laajuudesta
Pieneläinten ultraäänitutkimus kaupungin omistamalla pieneläinultraäänilaitteella	12 euroa

Toimenpiteistä kerätään maksut käyntikohtaisesti, eli laskukohtaisesti: jos samalla käynnillä tehdään useammalle eläimelle toimenpiteitä, kerätään yksi maksu, jonka suuruus määräytyy kokonaisvaativuuden ja toimenpiteitten vaativan ajan mukaan. Lisäksi kerätään mahdolliset laitemaksut. Terveystarkastuksista, joista laaditaan lausunto, peritään klinikkamaksu.

Klinikkamaksua ei peritä pelkästään eläintautien vastustamiseksi (kuten rokotukset, rokotuskäynnillä tehtävään terveystarkastuksen verrattavasta kliinisestä terveystarkastuksesta) tai pelkästään eläinsuojelullisista syistä, joihin luetaan mukaan eläinsuojeluyhdistyksille tehtävät, tehtävistä toimenpiteistä eikä eutanasioista. Klinikkamaksua ei peritä myöskään lyhyen ajan sisään tehtävistä kontrollikäynneistä, lääkityssarjojen jatkolääkityksistä, kynnenleikkauksista tai vastaavista.

Keskitetyn päivystyksen puhelinpalvelun maksut

Suureläinpäivystyspuhelin	2,03 €/min
Pieneläinpäivystyspuhelin (ostopalveluklinikan tuottamana)	maksimihinta 6,03 €/min

Liite 2. Valvontakohteiden lukumäärä ja suunniteltu tarkastusmäärä

TOIMINTALUOKAT JA TOIMINTATYYPIT	VUONNA 2023 TOIMINTOJEN LKM	VUONNA 2024 TARKASTETTAVAT TOIMINNOT RISKINARVION MUKAAN	VUONNA 2024 SUUNNITELTUIJEN TARKASTUSTEN LKM
Suunnitelmallinen eläintenpidon valvonta			
Eläinsuojeluvalvonta	90	85	42
Eläintautivalvonta	35	32	24
Eläinten tunnistaminen, sivutuotevalvonta			31
Maitoala			
Maitoalan valmistus yli 2 milj. l/v	2	8	8
Maitoala valmistus 50 000- 2 milj. l/v	1	2	2
Liha-ala			
Liha-alan valmistus alle 1 milj. kg/v	2	2	2
Kala-ala			
Kala-ala alle 250 000 kg/v	4	4	4
Muna-ala			
Munanpakkaamo alle 100 000 kg/v	1	0	0
Vilja- ja kasvisala	34	24	19
Kasvis-, marja- ja hedelmätuotteiden valmistus			
Leipomotuotteiden valmistus, ei helposti pilaantuvia			
Leipomotuotteiden valmistus, helposti pilaantuvia			
Myllytoiminta			
Muiden viljatuotteiden valmistus			
Muiden elintarvikkeiden valmistus	32	12	12
Juomien valmistus			
Makeisten valmistus			
Muu valmistus			

Yhdistelmätuotteiden valmistus			
Elintarvikkeiden myynti	311	135	113
Elintarvikkeiden tukkumyynti			
Elintarvikkeiden vähittäismyynti			
Kuluttajan tuotteiden käsittely, eläimistä saatavat elintarvikkeet			
Kansalliset toiminnalliset helpotukset, vähäriskinen toiminta elintarvikehuoneistossa	11	2	2
Lihan käsittely			
Elintarvikkeiden tarjoilu	953	530	438
Ravintolatoiminta			
Grilli- ja pikaruokatoiminta			
Kahvilatoiminta			
Pubitoiminta			
Suurtalous, keskuskeittiö			
Suurtalous, laitoskeittiö			
Suurtalous, tarjoilukeittiö			
Pitopalvelu			
Elintarvikkeiden kuljetukset	34	22	18
Elintarvikkeiden kuljetus			
Elintarvikkeiden pakastekuljetus			
Elintarvikkeiden kuljetus jäädytettynä			
Elintarvikkeiden kuljetus lämpimänä			
Elintarvikkeiden varastointi ja pakastaminen	12	3	2
Muu elintarvikkeiden varastointi			
Elintarvikkeiden pakkaaminen			
Elintarvikekontaktimateriaalit	22	18	15
Elintarvikkeen kanssa kosketuksiin joutuvia tarvikkeita valmistavat laitokset, markkinoijat ja maahantuojat			
Alkutuotanto	683	38	25
Muut kuin maidontuotanto			

Maidontuotanto			
Lihan tuotanto			
Munan tuotanto			
Siitosmunantuotanto			
Hunajantuotanto			
Peltoviljely			
Puutarhaviiljely, avomaa			
Puutarhaviiljely, kasvihuone			
Vesiviljely			
Tupakkatuotteiden myynti, mainonta ja esilläpito	182	127	100
Vähittäis- ja tukkumyynti			
Lääkelain mukaiset nikotiinikorvaustuotteet	103	-	20
Tupakointikiellot ja rajoitukset	5	0	0
Ravintola tai muu ravitsemisliike, jossa erillinen tupakointitila			
Talouksen veden toimittaminen	84	52	28
Eu-raportoitava vedenjakelualueet			
Muut vedenjakelualueet (vedentoimitus 10-999 m3/d tai 50-4999 käyttäjää, (1352/2015)			
Talousvettä toimittavan laitoksen vedenjakelualue (401/2001))			
Kokoontuminen, julkiset huvi- ja kokoontumishuoneistot	37	5	5
Lasten ja nuorten kohteet: kerhotilat, nuorisotilat ja leirikeskukset, iltapäiväkerhot, sisäleikkipuistot			
Messu- ja kongressikeskukset			
Opetustoiminta, koulut ja oppilaitokset	245	99	25
Peruskoulu			
Lukio			
Ammattioppilaitos			
Muut koulut ja oppilaitokset			
Korkeakoulu			
Esiopetus			
Muu aikuiskoulutus			

Majoitustoiminta, majoitushuoneistot	102	11	8
Aamiaismajoitus sekä majoitus maatilamatkailun yhteydessä			
Hotelli			
Hostellit, retkeilymajat, retkeilyhotellit, matkustajakoti			
Lomakeskusten ja leirintäalueiden mökit			
Muu loma-asuntojen ammattimainen tarjoaminen			
Asuntolat, yömajat, pakolaisten vastaanottokeskukset			
Muu majoitustoiminta			
Kauneudenhoitoa ja ihon käsittelyä suorittavat huoneistot ja laitokset	203	44	23
Kosmetologiset huoneistot ja laitokset			
Tatuointi ja lävistys			
Solarium			
Muu ihon käsittely tai hoito			
Sosiaalihuollon palvelut; päiväkotit, ryhmäperhepäiväkotit	129	54	26
Päiväkotit, ryhmäperhepäiväkotit			
Leikkitoiminta ja muu päivätoiminta			
Sosiaalihuollon palvelut; lastenkodit, lastensuojeluyksiköt ja vastaavat	39	17	10
Lastenkodit, koulukodit, nuorisokodit			
Ammatilliset perhekodit			
Muut lastensuojeluyksiköt			
Sosiaalihuollon palvelut; vanhainkodit ja vastaavat	60	30	25
Vanhainkoti (laitoshuolto)			
Vanhusten tehostetun palveluasumisen yksikkö			
Sosiaalihuollon palvelut; muut sosiaalialan yksiköt	95	29	16
Kehitysvammalaitos, muu kehitysvammaisten yksikkö (tehostettu palveluasuminen)			
Muut yksiköt (mielenterveys- ja päihdekuntoutajat, tehostettu palveluasuminen)			
Ensi- ja turvakodit			
Kehitysvammaisten työ- ja päivätoimintakeskus			
Muut yksiköt			

Liikunta ja virkistystoiminta, yleiset uimarannat	78	78	78
Yleiset uimarannat (EU-uimarannat)			
Pienet yleiset uimarannat			
Liikunta ja virkistystoiminta, uimahallit, kylpylät ja muut yleiset allastilat	18	20	18
Yleiset altaat			
Liikunta ja virkistystoiminta, yleiset saunat	14	7	7
Saunat			
Liikunta ja virkistystoiminta, kuntosalit ja liikuntatilat	88	7	7
Yleinen liikuntatila			
Talousveden käyttö ja pakkaaminen	180		10
Ensisijaisten tilojen legionella seuranta			
Yhteensä	3889	1497	1153

Jyväskylän seudun ympäristöterveyden valvontasuunnitelma
vuosille 2020–2024
Päivitys vuodelle 2024

Kuva Valtteri Kangas

SISÄLLYS

SISÄLLYS.....	2
1 YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLLON TAVOITTEET JA VALVONTASUUNNITELMA	3
2 YMPÄRISTÖTERVEYDEN VALVONTAYKSIKKÖ	6
2.1 TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA MUUTOKSET TOIMINNASSA.....	6
2.2 SÄHKÖISET TOIMINTAYMPÄRISTÖT JA ETÄTOIMISTOT	6
2.3 YKSIKÖN RESURSSIT JA NIIDEN JAKAUTUMINEN VUONNA 2023	6
2.4 KOULUTUS.....	8
2.5 TIEDONHALLINTAJÄRJESTELMÄT	9
2.6 VIESTINTÄ.....	10
2.7 VALVONNAN KUSTANNUKSET JA MAKSULLISUUS	10
2.8 ERITYIS- JA HÄIRIÖTILANTEET JA NIIHIIN VARAUTUMINEN	11
2.9 NÄYTTEENOTTO JA LABORATORIOT	11
3 VALVONNAN TOIMIALAT	12
3.1 ELINTARVIKEVALVONTA.....	12
3.2 TERVEYDENSUOJELU	13
3.3 TUPAKKAVALVONTA	15
3.4 ELÄINLÄÄKINTÄHUOLTO	16
4 KUNNAN VALVONTASUUNNITELMAN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI	16
5 LIITTEET	17

1 YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLLON TAVOITTEET JA VALVONTASUUNNITELMA

Ympäristöterveydenhuollon tehtävänä on yksilöön, väestöön, eläimiin ja elinympäristöön kohdistuva terveyden edistäminen sekä sairauksien ja tapaturmien ehkäisy. Toiminnallamme on tärkeä kansanterveydellinen merkitys. Voimme puhua yhdestä yhteisestä terveydestä (One Health). Tämä tarkoittaa sitä, että ihmisten, eläinten ja ympäristön terveydet ovat jatkuvassa vuorovaikutuksessa. Kun vaikutamme johonkin osa-alueeseen, tällä on vaikutuksia kaikkiin muihin.

Tehtävämme vaativat sekä terveysvaikutusten syntymekanismien ymmärtämistä että niihin vaikuttavien tekijöiden monipuolista asiantuntemusta. Meillä Jyväskylän seudun ympäristöterveydessä työskentelevät yhdessä elintarvikevalvonnan ja -turvallisuuden, terveydensuojelun sekä eläinlääkintähuollon ammattilaiset.

Vesi- ja elintarvikevälitteisiä sekä eläintautiepidemioita ehkäisemällä ja niitä tehokkaasti rajaamalla ja katkaisemalla niiden etenemistä pystymme vähentämään terveydenhuollon kuormitusta. Myös monien kroonisten sairauksien (esim. tupakoinnista, radonista ja sisäilmaongelmista aiheutuvat) esiintymiseen voimme vaikuttaa työmme avulla. Tavoitteenamme ovat terveet eläimet, jotka ovat turvallisen elintarvikeketjun edellytys. Eläintautiepidemia voi puhjetessaan aiheuttaa myös mittavia kansantaloudellisia seurauksia. Eläintautiepidemiolla voi olla kauaskantoiset ja rajoittavat vaikutukset esimerkiksi eläinperäisten tuotteiden ja eläinten vientiin vielä vuosia epidemian jälkeen.

Kunnan tulee laatia ja hyväksyä säännöllisesti ympäristöterveydenhuoltoa koskeva suunnitelma siten, että valvonta on laadukasta ja terveyshaittoja ehkäisevää. Jyväskylän seudun ympäristöterveys on laatinut suunnitelman aina koko ohjelmakaudelle ja se on päivitetty joka vuosi. Tämä suunnitelma koostuu terveydensuojelu-, elintarvike- ja tupakkalain mukaisista suunnitelmista sekä eläinlääkintähuollon suunnitelmasta, joka on erillisenä liitteenä (liite 1).

Kunnan suunnitelmassa otetaan huomioon valtakunnallinen keskusvirastojen yhteinen valvontasuunnitelma sekä toimialakohtaiset suunnitelmat:

[Ympäristöterveyden yhteinen valtakunnallinen valvontaohjelma vuosille 2021-2024](#)

Elintarvikeketjun monivuotinen kansallinen valvontasuunnitelma 2021–2024

[Osa 1: Virallinen valvonta Suomessa ja sen strategiset tavoitteet](#)

[Osa 2: Toimenpiteet päämäärien saavuttamiseksi – valvonnan painopisteet](#)

[Osa 3: Elintarvikeeturvallisuus, rehut ja luonnonmukainen tuotanto](#)

[Osa 4: Eläinten terveys ja hyvinvointi](#)

[Osa 5: Kasvintuotanto](#)

Valtakunnallinen terveydensuojelun valvontaohjelma vuosille 2020-2024, [päivitys vuosille 2023-2024](#)

Valtakunnallinen tupakkalain valvontaohjelma vuosille 2020-2024, [päivitys vuosille 2023-2024](#)

Eläinlääkintähuollon valtakunnallinen ohjelma (EHO) 2015-2023, [päivitys vuodelle 2024](#)

Yhteisen valvontasuunnitelman ohjelmakauden 2020–2024 teemana ovat yhdenmukainen valvonta ja yhteistyö. Jyväskylän seudun ympäristöterveyden suunnitelmassa teemat on huomioitu koko toimintamme osalta. Vuonna 2023 on aloittanut uusi Keski-Suomen hyvinvointialue, jonka kanssa toimivien yhteistyömallien rakentamisen jatkaminen on erityisen tärkeää.

Syvennämme vuonna 2024 yhteistyön tekemistä muiden ympäristöterveydenhuollon valvontayksikköjen kanssa. Keski-Suomen yksiköiden osalta säännölliset kokoontumiset ovat vakiintuneet osaksi yhteistyötä. Lahden kaupungin ympäristöterveydenhuollon kanssa jatkamme myös säännöllisiä teams-tapaamisia ja yhteistyön tekemistä.

Yhdenmukaisen valvonnan saavuttamiseksi panostamme laatutyöhön. Uusien työntekijöiden laadukas perehdytys on osa tätä ajattelua. Laatutyön osalta suoritamme vuosittain sisäisiä auditointeja auditointisuunnitelmamme mukaisesti. Laatujärjestelmämme sijaitsee O365-järjestelmän Sharepoint-sovelluksessa ja sitä päivitetään jatkuvasti. Laatujärjestelmään kuuluu laatukäsikirja sekä laatujärjestelmän dokumentit (esimerkiksi työohjeet). Keski-Suomen ympäristöterveydenhuollon yksiköt ovat vuonna 2023 aloittaneet yhteisen laatutyön kehittämisen, jonka tarkoituksena on yhdenmukaistaa valvontaa mm. laatimalla yhteistä ohjeistusta yksiköiden käyttöön.

Mittarit ovat yksi tapa seurata tavoitteiden toteutumista. Osa mittareistamme on ulkoisesti raportoitavia (talousarvioon sidotut sekä keskusvirastoille sekä aluehallintovirastoille raportoitavat tiedot) ja osa sisäiseen käyttöön.

Vuonna 2024 talousarvioon sidotut mittarimme ovat:

- Suunnitelmallisten tarkastusten lukumäärä, tavoite 100 % suunnitellusta
- Kunnaneläinlääkäreiden terveydenhuoltokäyntien lukumäärä, tavoite 170 kappaletta
- Kunnaneläinlääkäreiden pieneläinpotilaskäyntien lukumäärä, tavoite 4800 kappaletta.

Sisäisesti seuraamme ohjelmakaudella ainakin asiakastytyväisyyttä ja työtytyväisyyttämme kyselyjen avulla. Viestinnän osalta mittaamme somepäivitysten ja julkaistujen media/verkkouutisten määrää. Seuraamme myös pidettyjen koulutus- ja yhteistyötilaisuuksien määrää.

Jyväskylän kaupunginvaltuusto on hyväksynyt kaupunkistrategian vuosille 2022–2025. Strategia on päivitetty helmikuussa 2022. Visiona on olla kasvava ja kansainvälinen sivistyskaupunki. Missio on edistää kuntalaisten hyvinvointia, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä. Arvot ovat inhimillisuus, vastuullisuus, rohkeus, avoimuus ja turvallisuus. Jyväskylän seudun ympäristöterveys toimii näiden arvojen mukaisesti ja pyrkii toimintatapoihin, jotka edistävät strategian toteuttamista. Kaupunkirakennepalvelujen omat painopistealueet ovat:

- Osaavat huippuammattilaiset: Panostamme osaamiseen kehittämiseen ja töiden järkevään jakautumiseen. Jokaisella on mahdollisuus onnistua ja viihtyä työssään.
- Fiksun liikkumisen sankarit: Varmistamme sujuvan arjen liikkumisen palvelut ja infrasuunnitelmallisella kunnossapidolla ja kustannustehokkailla investoinneilla.
- Kestävän kasvun edistäjät: Panostamme viihtyisän, kauniin ja elinvoimaisen kaupunkiympäristön resurssiviisaaseen kehittämiseen huomioimalla sekä asukastyytyvyyden että luonnon monimuotoisuuden.

Jyväskylän seudun ympäristöterveys on päättänyt panostaa vuoden 2024 aikana erityisesti osaavaan henkilöstöön ja työssä viihtyvyyteen. Kaupunkirakennepalvelujen johtoryhmä seuraa strategian toteuttamiseksi valittujen toimenpiteiden toteutumista noin kolmen kuukauden sykleissä.

Jyväskylän seudun ympäristöterveyden omat erityiset painopistealueet suunnitelmakaudella ovat riskinarviointi ja sen kehittäminen, viestintä, sidosryhmäyhteistyö sekä varautumisasiat. Näihin asioihin kohdennamme myös resursseja siten, että niiden kehittäminen on mahdollista.

Vuonna 2024 edistämme edelleen toiminnassamme myös valtioneuvoston Terveet tilat 2028-tavoitetta tervehdyttää julkiset rakennukset ja tehostaa sisäilmasta oireilevien ja sairastuneiden hoitoa ja kuntoutusta. Pyrimme edistämään toiminta-alueellaan myös kiinteistöhuoltoon kehitettävää Terveet tilat -toimintamallia, jonka tavoitteena on vakiinnuttaa kiinteistöhoitoon toimintatapa, jossa rakennusten kunto, sopivuus käyttötarkoitukseensa ja käyttäjien kokemukset tarkistetaan ja arvioidaan säännöllisesti. Valtioneuvoston Terveet tilat 2028 tavoitteet ovat myös Jyväskylän kaupunginvaltuuston hyväksymän kaupunkistrategian mukaisia edistäen erityisesti asukkaiden hyvinvointia.

Ympäristöterveydenhuollon valvonta on laaja käsite, joka käsittää perinteisen tarkastustoiminnan lisäksi paljon muuta. Neuvomme ja opastamme asukkaita ja yrityksiä, teemme yhteistyötä eri tahojen kanssa, järjestämme koulutustilaisuuksia ja ylläpidämme some-tilejämme. Pyrkimyksemme on kehittää valvonnan eri osa-alueita ja lisätä osallisuutta toiminnassamme sekä alueen toimijoiden ja asukkaiden tietämystä ympäristöterveydestä ja toimintamme laaja-alaisista vaikutuksista.

2 YMPÄRISTÖTERVEYDEN VALVONTAYKSIKKÖ

2.1 TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA MUUTOKSET TOIMINNASSA

Jyväskylän kaupungin ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueeseen (= Jyväskylän seudun ympäristöterveys) ovat kuuluneet vuoden 2021 alusta alkaen Hankasalmi, Joutsa, Jyväskylä, Luhanka, Multia, Muurame, Petäjävesi, Toivakka, Uurainen ja Äänekoski. Alue on maantieteellisesti ja toiminnallisesti monimuotoinen ja sisältää sekä tiiviisti rakennettua kaupunkialuetta että maaseutua. Asukkaita alueella on noin 195 000.

Ympäristöterveydenhuolto sijoittuu Jyväskylän kaupungin kaupunkirakennepalvelujen toimialueeseen Rakentaminen ja ympäristö-palvelualueelle. Toiminnan järjestämisestä vastaa Jyväskylän seudun ympäristöterveyslautakunta, jossa on edustajat yhteistoiminta-alueen kunnista.

Teemme tiivistä yhteistyötä jokaisen yhteistoiminta-alueemme kunnan kanssa. Yhteistyötahoja kunnissa ja hyvinvointialueella ovat mm. terveydenhuolto, rakennusvalvonta, ympäristönsuojelu, kuntien tilapalvelut/tekniset toimet, pelastustoimi sekä vesilaitokset.

Aluehallintovirasto, ELY-keskus, Ruokavirasto ja Valvira ovat keskeisimmät viranomaisyhteistyötahomme. Lisäksi erityisesti eläinsuojelun osa-alueella poliisi on tärkeä yhteistyötaho. Yhteistyötä teemme myös paikallisesti Keski-Suomen muiden ympäristöterveydenhuollon valvontayksikköjen kesken.

Toimintaympäristöömme kuuluvat koko valvonta-alueellamme sijaitsevat valvontakohteet, asiakkaiden tilat sekä kaikki muutkin paikat, joissa työtämme teemme. Toimistomme sijaitsee Jyväskylässä Hannikaisenkadulla (Rakentajantalo) ja eläinlääkäreiden toimipisteet ovat Hankasalmella, Joutsassa, Muuramessa ja Palokassa.

2.2 SÄHKÖISET TOIMINTAYMPÄRISTÖT JA ETÄTOIMISTOT

Toimintaympäristönämme ovat erilaiset sähköiset ympäristöt kuten kaupungin intra, keskusvirastojen extranetit sekä Microsoft O365, joka toimii jokapäiväisenä työn tekemisen paikkana. O365-ympäristössä toimimme myös asiakkaiden kanssa.

O365-ympäristön ja muiden sähköisten välineiden rooli on koronaepidemian aikana kasvanut yksikössämme ja niiden käyttö on sen jälkeen vakiintunut osaksi normaalia työarkea. Praktikkokunnaneläinlääkäreitä lukuun ottamatta hoidamme suuren osan työstämme kotitoimistoista tai muista etätyöpaikoista käsin.

2.3 YKSIKÖN RESURSSIT JA NIIDEN JAKAUTUMINEN VUONNA 2023

Yksikön käytettävissä olevat resurssit ja niiden jakautuminen vuonna 2024 on esitetty taulukossa 1. Virkojen lukumäärä ei täysin vastaa henkilötövuosia johtuen mm. virkavapauksista. Vuoden 2023

loppupuolella eläköityneen ympäristöterveystarkastajan tilalle on suunniteltu rekrytoitavan uusi viranhaltija vuoden 2024 aikana.

Kunnaneläinlääkäriresurssin osalta Äänekosken praktiikkatyön osalta on solmittu sopimus Laukaan kunnan kanssa Äänekosken kaupungin eläinlääkäripalvelujen virka-aikaisten tehtävien antamisesta virkavastuulla Laukaan kunnalle. Eläinlääkäriin avustajan toimi on täytetty vuoden 2023 aikana.

Taulukko 1. Yksikön resurssit

	Kokoaikaisten virkojen/toimien lkm	Arvioidut käytettävissä olevat henkilötyövuodet
Ympäristöterveyspäällikkö	1,0	1,0
Hygieenikkoeläinlääkäri	1,0	1,0
Valvontaeläinlääkäri	2,0	2,0
Kunnaneläinlääkäri (praktikko)	7,0	6,75
Eläintenhoitaja	1,0	1,0
Johtava ympäristöterveystarkastaja	2,0	1,8
Ympäristöterveystarkastaja	17,57	16,8
Yhteensä	31,57	30,35

2.2.1 RISKINARVIOINTI JA VALVONNAN TEHOKAS KOHDENTAMINEN

Valvontakohteiden riskinarvioinnissa käytämme perusteena Ruokaviraston ja Valviran ohjeita. Lähtökohtaisesti käytämme valtakunnallisten ohjeiden tarkastustiheyksiä suunnitelmallisten tarkastusten osalta. Kohdekohtaisen riskinarvioinnin perusteella laskemme tarkastustiheyttä kohteissa, joissa on tarkastuksen yhteydessä todettu asioiden olevan kunnossa ja toiminnan riskien hallinta on hoidettu hyvin. Mikäli toiminnassa on puutteita, tarkastustiheyttä on mahdollista myös nostaa. Yksikköön on laadittu sisäiset ohjeet tarkastustiheyden nostamisesta ja laskemisesta täydentämään keskusvirastojen ohjeita.

Valvontakohteiden lukumäärä toimintaluokittain ja suunnitellut tarkastusmäärät on lueteltu liitteessä 2. Toimintaluokkien alla on lueteltu ne toimintatypit, jotka on kirjattu tiedonhallintajärjestelmään. Eri toimintatyyppien tarkastustiheydet eroavat keskenään myös saman toimintaluokan sisällä.

Valvontakauden yksi painopistealueemme on riskinarvioinnin kehittäminen. Tämä tarkoittaa yhdenmukaista ja selkeää ohjeistusta sekä toteutusta koko valvontakentässämme.

2.2.2 TARKASTUSTEN SISÄLTÖ

Tarkastusten sisältö määritellään tarkemmin Ruokaviraston ja Valviran laatimissa toimialakohtaisissa suunnitelmissa sekä ohjeissa, joita noudatamme soveltuvin osin. Tarvittaessa laadimme omia ohjeita täydentämään keskusvirastojen ohjeistusta. Tarkastukseen kuuluvat tarkastukseen valmistautuminen, keskimääräinen matka-aika, tarkastus ja tarkastuskertomuksen kirjoittaminen sekä valvontakohderekisterin ylläpito. Mikäli eri lakien mukaiset tarkastukset on mahdollista ja tarkoituksenmukaista suorittaa samalla käynnillä, näin toimimme.

2.4 KOULUTUS

Laadimme koulutussuunnitelman vuosittain, jolloin valitsemme sopivat painopistealueet yksikön kouluttautumistarpeille. Asiakas on aina toimintamme keskiössä ja siten myös osaamisen kehittämisessä pyrimme asiakkaan palvelun parantamiseen. Suunnitelmassamme otamme huomioon myös pidemmän aikavälin tarpeet ja kaupunkistrategian tukemisen hankkimalla sellaista osaamista, jota voidaan hyödyntää strategian toteuttamisessa (kuva 1). Vuoden 2023 koulutussuunnitelman pääpainopistealueet ovat samat kuin vuonna 2024.

Kuva 1. Koulutussuunnitelma

Yksikkömme yhteiset tarpeet on valittu sen mukaan, missä koemme yksikössämme olevan tarvetta osaamisen kehittämiseksi. Yksilöiden osaamisen tarve nousee esille vuosittaisissa esihenkilön ja työntekijän välisissä osaamiskeskusteluissa, ja pyrimme huomioimaan ne koulutussuunnittelussa mahdollisuuksien mukaan.

Koulutusten toteuman seurannan teemme SAP-järjestelmän kautta, jonne kirjaamme kaikki koulutustapahtumat. Koulutuksiin hakeutuessamme selvitämme aina etäosallistumisen mahdollisuudet ja kaikista koulutustilaisuuksista pidämme yksikön sisäisen palautetilaisuuden, jossa jaamme tiedon muillekin kuin koulutukseen osallistuneille. Koulutukseen olemme varanneet erillisen määrärahan talousarviossa.

Ruokaviraston viranomaisille tarkoitettussa Pikantti-ekstranetissä on useita valvontaverkostojen työtiloja. Kuhunkin valvontaverkoston on liittynyt meiltä vähintään yksi tarkastaja sen perusteella mikä on ammattiosaamisen yhteinen tai yksilön oma tarve. Valvontaverkostossa ylläpidetään kyseiseen valvonnan erikoisosaamiseen liittyvää ajantasaista tietoa ja pidetään mm. koulutustilaisuuksia.

Ruokavirasto järjestää etäyhteydellä Kysy VATista- koulutustilaisuuksia. Ennalta ilmoitetun aiheen perusteella niihin osallistuu meiltä vähintään yksi tarkastaja. Näin ylläpidämme tietoteknistä osaamista ympäristöterveydenhuollon tietojärjestelmän osalta.

RTA-koulutus (rakennusterveysasiantuntija) tai vastaavat tiedot mahdollistamme kaikille sisäilma-asioita hoitaville ympäristöterveystarkastajillemme. Valvontakaudella RTA-tutkinnon suorittaa kaksi ympäristöterveystarkastajistamme. Toisen heistä tutkinto on valmistunut vuonna 2021 ja toisen vuoden 2023 loppuun mennessä.

Panostamme varautumiskoulutukseen ja pitkän aikavälin tavoitteenamme on, että kaikki viranhaltijamme ovat käyneet Pelastusopiston häiriötilanteisiin varautumisen peruskurssin.

Vuorovaikutuskoulutuksen osalta haastavan asiakkaan kohtaamiseen liittyvään koulutukseen osallistumismahdollisuus tarjotaan kaikille.

2.5 TIEDONHALLINTAJÄRJESTELMÄT

Käytössämme on valtakunnallinen ympäristöterveydenhuollon yhteinen toiminnanohjaus- ja tiedonhallintajärjestelmä - VATI. Suunnitelmakaudella kirjaamme tapahtumat VATIin lukuun ottamatta eläinsuojelun ja eläintautivalvonnan tapahtumia.

Käytössämme aiemmin ollut TerveKuu-tietojärjestelmä on selailukäyttöön kahdelle henkilölle. Valvontaeläinlääkärit ja hygieenikkoeläinlääkäri käyttävät Twebiä eläinsuojelu- ja eläintautivalvonnan osalta.

Päätökset teemme Twebiin sähköisesti VALMU-helppokäyttöliittymän avulla tai suoraan Twebiin.

Eläinlääkinnän tietojärjestelmistä on tarkempi kuvaus liitteenä olevassa eläinlääkintähuollon suunnitelmassa.

2.6 VIESTINTÄ

Ohjelmakauden 2020–2024 aikana panostamme viestinnän kehittämiseen. Viestintämme tukee tavoitteitamme ja Jyväskylän kaupunkistrategiaa sekä on Jyväskylän brändin mukaista. Sisäinen viestintämme varmistaa tämän tavoitteen toteutumisen.

Tällä ohjelmakaudella viestinnän yhtenä tärkeänä tavoitteenamme on terveyshaittoja ennaltaehkäisevän viestinnän lisääminen niin kuntalaisviestinnän kanavissa kuin sidosryhmäviestinnässä. Lisäksi hyödynnämme monipuolisesti viestinnän eri kanavia kuten sosiaalista mediaa. Jyväskylän seudun ympäristöterveydellä on omat Instagram- ja Facebook-sivut.

Toinen tärkeä tavoitteemme on viestinnän kokonaisvaltainen kehittäminen ohjelmakauden aikana. Vuorovaikutus- ja viestintäkäytänteiden kehittäminen on yksikön esihenkilön tehtävä, ja hänellä on tukena valvontayksikön viestintävastaavat, somevastaavat ja Jyväskylän kaupungin viestinnän asiantuntijat. Viestinnän toteuttaminen ja kehittäminen ei kuitenkaan ole vain edellä mainittujen tehtävä, vaan viestintää toteutetaan monin tavoin päivittäin jokaisen valvontayksikkömme työntekijän toimesta. Olemme myös viestinnässämme pyrkineet omaksumaankin jatkuvan parantamisen mallin kehittyen yksilöinä päivä päivältä yhä paremmiksi viestijöiksi. Viestintä ja vuorovaikutustaidot on nostettu yhtenä painopistealueena esiin myös koulutussuunnitelmassamme.

Kehitettäessä sisäistä viestintäämme avainasemassa ovat avoimuus, hyvä vuorovaikutus ja luottamus. Olemme kaikki erilaisia, mutta pyrimme löytämään ja kehittämään parhaita mahdollisia keinoja sisäisen viestinnän vahvistamiseksi. Jokaisella meistä on vastuu sisäisen viestinnän toimivuudesta ja noudatamme yhdessä sovittuja pelisääntöjä. Käytössämme on Office365-järjestelmä, jonka hyödyntämistä sisäisessä viestinnässä lisäämme ja parannamme.

Vuonna 2024 viestinnän mittareina käytämme somepäivitysten lukumäärää, pitämiämme koulutus/yhteistyötillaisuuksien lukumäärää sekä media/verkkotiedotteiden määrää. Vuosittaiset viestinnälliset toimenpiteet olemme koonneet ympäristöterveydenhuollon sisäisessä käytössä olevaan viestinnän vuosikelloon. Lisäksi käytössämme on oma sisäinen somekalenteri.

2.7 VALVONNAN KUSTANNUKSET JA MAKSULLISUUS

Kunnan on perittävä toimijalta hyväksymänsä taksan mukainen maksu valvontasuunnitelmaan sisällyvistä tarkastuksista, näytteenotosta ja näytteen tutkimuksesta. Jyväskylän seudun ympäristöterveyden voimassa oleva maksutaksa löytyy ympäristöterveydenhuollon verkkosivuilta. Lisäksi toimijoilta peritään lakisääteiset vuosittaiset perusmaksut ja valvontamaksut.

Valvontatuloilla voidaan kattaa osa ympäristöterveydenhuollon yksiköiden toiminnasta. Kaikesta toiminnasta ei ole mahdollista periä maksua, joten määrärahoja on varattava myös näihin toimintoihin. Perusmaksun käyttöönoton jälkeen valvontatuloilla voidaan kattaa suurempi osa toiminnan menoista kuin aiemmin. Vuoden 2024 osalta arvio kattavuudesta on noin 22 prosenttia kokonaismenoista.

Laskuttamisen määrä ja laskuihin liittyvät tiedustelut ovat vuosittaisten perusmaksujen myötä oleellisesti viime vuosina nousseet. Pääasiassa laskuttamisen eteenpäin toimittamisesta huolehtii toimistohenkilö. Laskutukseen liittyviin yhteydenottoihin vastaavat pääasiassa johtavat ympäristöterveystarkastajat.

2.8 ERITYIS- JA HÄIRIÖTILANTEET JA NIIHIIN VARAUTUMINEN

Käytössämme on erillinen suunnitelma erityistilanteisiin varautumisesta. Varautumisasiat kokonaisuutena on yksi painopistealueistamme ja varautumiseen on panostettu aiempaa enemmän resursseja. Myös vuonna 2024 jatkamme varautumisen suunnittelua, toteutusta ja yhteistyötä.

Häiriötilanteisiin varautumisen yhtenä osa-alueena on terveydensuojeluviranomaisen velvollisuus yhteensovittaa talousvesitoimijoiden ja ympäristöterveyden oma häiriötilannesuunnitelma. Myös kuntien varautumissuunnitelmien osalta on yhteensovittamisvelvoite. Valvontakaudella päivitämme erityistilannesuunnitelmamme sekä yhteensovitamme sen eri toimijoiden kanssa. Erityistilannesuunnitelma on päivitetty vuoden 2021 alussa. Yhteistoiminta-alueen kuntien kesken jatketaan varautumisen yhteensovittamista vuonna 2023 pidetyissä kuntakohtaisissa tilaisuuksissa sovittu mukaisesti. Yhteistoiminta-alueella toimii lakisääteinen epidemiaselvitystyöryhmä, joka kokoontuu säännöllisesti kaksi kertaa vuodessa. Häiriötilanne- ja erityistilanneharjoituksia järjestämme yksikön sisällä sekä yhteistyötahojen kesken (esim. vesilaitokset ja muut ympäristöterveydenhuollon yksiköt). Osallistumme myös mahdollisiin valtakunnallisiin harjoituksiin.

Häiriö- ja/tai epidemiatilanteiden selvittämistilanteessa ympäristöterveydenhuolto on johtovastuussa. Epidemiaepäilyjen (elintarvikkeesta tai vedestä) selvittämisen priorisoimme suunnitelmalliseen valvontaan verrattuna. Valtakunnallisen ILPPA-ilmoituspalvelun (<https://ilppa.fi/etusivu>) kautta kuluttajat ja toimijat voivat ilmoittaa meille sairastumisepäilystä tai haitasta, jonka syyksi epäillään elintarviketta, talous- tai uimavettä. Olemme myös laatineet ympäristöterveydenhuollon internetsivuille asiakkaiden käyttöön sähköisen lomakkeen, jolla ruokamyrkytyspäilyilmoituksen voi tehdä. Selvitystyössä kyselyiden tekemiseen on otettu vakituisen käyttöön O365-järjestelmän Forms-sovellus. Elintarvikevalvontaa ja talousvesi/uimavesivalvontaa tekevät henkilöt on perehdytetty Forms-käyttöön.

2.9 NÄYTTEENOTTO JA LABORATORIOT

Suunnitelmalliseen valvontaan liittyvä näytteenotot on suunniteltu otettavaksi valvontakohdekohtaisten näytteenottosuunnitelmien mukaan. Näytteenotosta huolehtivat pääsääntöisesti toimijat itse. Toimijat on opastettu näytteiden ottamiseen. Lainsäädäntö määrittelee esim. talous- ja uimavesistä otettavat näytemäärät sekä näytteistä tehtävät analyysit. Viranhaltijat ottavat edelleen näytteitä esimerkiksi häiriö- ja epidemiaepäilytilanteissa sekä todentaakseen toimijan omavalvonnan toimivuutta. Viranhaltijoiden ottamat näytteet tutkitaan KVVY Tutkimus Oy:n toimesta hankintasopimuksen mukaisesti. Lisäksi käytämme tarvittaessa muita laboratorioita kuten Ruokaviraston ja STUKin laboratorioita.

3 VALVONNAN TOIMIALAT

3.1 ELINTARVIKEVALVONTA

Elintarvikevalvonnan tavoitteena ensisijaisesti on varmistaa elintarvikkeiden ja niiden käsittelyn turvallisuus. Elintarvikevalvonta pitää sisällään mm. elintarvikehuoneistoilmoitusten ja –hakemusten käsittelyn, ohjauksen ja neuvonnan, näytteenoton, hallinnolliset pakkokeinot, lausunnot, ruokamyrkytyspäilyjen selvityksen sekä epidemioiden selvittämisen.

Tarkastuksia teemme pääasiassa suunnitelmallisesti riskinarvioissa määriteltyjen tarkastustiheyksien mukaan. Koko vuoden Vati- järjestelmän riskinarvion mukaisesta tarkastustavoitteesta tehdään vuonna 2024 noin 83 %, joka on 660 tarkastusta. Tarkastuslukumäärä pitää sisällään seurantatarkastukset, joita on keskimäärin 7 % suunnitelmallisista tarkastuksista. Riskinarvion mukainen tarkastusmäärä muodostuu toiminnan laadun ja laajuuden perusteella automaattisesti. Lisäksi tarkastaja voi tarvittaessa muuttaa tarkastustiheyttä. Yksikköön on laadittu sisäinen ohje tarkastustiheyden nostamisesta ja laskemisesta täydentämään Ruokaviraston ohjetta. Suunnitelmallisen valvonnan lisäksi teemme suunnitelman ulkopuolisia tarkastuksia mm. valitusten perusteella. Kaikista tarkastuksista noin 8 % on suunnitelman ulkopuolisia tarkastuksia.

Elintarvikevalvontaa meillä tekevät pääsääntöisesti kahdeksan ympäristöterveystarkastajaa ja hygieenikkoeläinlääkäri. Hygieenikkoeläinlääkäri valvoo mm. hyväksytyjä elintarvikehuoneistoja ja eläimistä saatavien elintarvikkeiden alkutuotantoa ja ympäristöterveystarkastajat kaikkia muita valvontakohteita. Ympäristöterveystarkastajien kesken valvontakohteita vaihdetaan kolmen vuoden välein. Hygieenikkoeläinlääkärillä on pysyvät valvontakohteet. Pääasiassa yksi valvoja tekee tarkastuksen, mutta lisäksi teemme pareittain tarkastuksia. Edellä mainituin keinoin kehitämme tarkastajien laaja-alaista osaamista ja valvonnan yhdenmukaistamista. Lisäksi toimipaikat ja yhteistoiminta-alue tulevat tutuiksi.

Elintarvikevalvonnan tarkastuksilla käytämme valtakunnallisia Ruokaviraston laatimia Oiva-tarkastuslomakkeita ja arviointiohjeita soveltuvin osin. Tarkastuksilla tarkastamme pääsääntöisesti yhden tai useampia asioita siten, että pääsääntöisesti kolmen vuoden aikana kaikki Oiva-tarkastuslomakkeen kohdat tulevat tarkastettua. Tarkastukset toteutetaan toimipaikassa paikan päällä, asiakirjatarkastuksina ja etätarkastuksina tai näiden yhdistelminä. Etätarkastus voidaan toteuttaa Teams-yhteydellä.

Valvonnan toimenpiteiden loppuun saattaminen on valvonnan vaikuttavuutta ja edistää valvontakohteiden tasapuolista kohtelua. Tavoitteenamme on, että kaikki korjattaviksi todetut kohdat korjaantuvat annetun määräajan sisällä. Tämä tarkoittaa, että kaikki C tai D arvosanan saaneet korjaantuvat A tai B arvioiksi ja tätä käytetään elintarvikevalvonnan vaikuttavuuden mittarina.

Ruokaviraston vuodelle 2024 määrittelemät painopistealueet, joissa on kunnille toimenpiteitä ovat:

- Painotettu valvonta: Elintarvikkeiden lämpötilojen hallinta (Oivakokonaisuus 6)

- Histamiinivalvontaprojekti: Näytteenotto kalatuotteista
- Jäljitettävyys: Osallistutaan Ruokaviraston ja Avien kanssa jatkosuunnitteluun
- Valvojan työkalupakki: Osallistutaan koulutuksiin ja hyödynnetään työkaluja
- Kohteet valvonnan piiriin: Kunnat tiedottavat ja ohjeistavat toimijoita.
- Valmius ja kriisinhallinta: Kunnat ottavat käyttöön sovittuja toimintatapoja

Valvontaa tehdään toteuttamalla yllä mainittuja toimenpiteitä. Painopisteiden toteuttamiseen ei varata erillistä resurssia henkilöstöstä tai määritellä työaikaa vaan toimenpiteitä tehdään osana tavanomaista valvontaa. Valvonnan kattavuuden parantamiseksi VATI-tietojärjestelmään on päivitetty useita toimipaikkojen tietoja (aloituksia ja lopetuksia). Vuosittaisen perusmaksun ansiosta, toimijat ovat aktiivisesti ilmoittaneet toimintojen loppumisesta. Jatkossakin huolehdimme, että järjestelmän tiedot ovat ajan tasalla.

Elintarvikevalvontaa tekevillä tarkastajilla osa työajasta menee tupakkalain valvontaan. Niissä elintarvikevalvonnan kohteissa, joissa myydään tupakkatuotteita ja tupakointivälineitä, nikotiininesteitä tai nikotiinikorvaushoitotuotteita, teemme samalla tarkastuskäynnillä tupakkalain ja lääkelain mukaista valvontaa. Kolme pääasiassa elintarvikevalvontaa tekevää tarkastajaa käsittelevät tupakkatuotteiden vähittäismyyntilupahakemukset (ks. myös kohta 3.3 Tupakkavalvonta).

3.2 TERVEYDENSUOJELU

Terveydensuojeluvalvontaa meillä tekevät pääsääntöisesti yksitoista ympäristöterveystarkastajaa. Vuosi 2024 käynnistyy terveydensuojeluvalvonnan osalta yhden viran vajauksella. Terveydensuojeluvalvonnan vuonna 2024 Vati järjestelmän antama riskinarvioinnin mukainen tarkastusmäärä sekä yksikössä suunniteltu tarkastusmäärä on esitetty liitteessä *Valvontakohteiden lukumäärä ja suunniteltu tarkastusten määrä. Yksikön oma tavoite on 286 kappaletta eli noin 60 % Vatin antamasta tarkastusmäärästä.*

Vuoden 2024 aikana tavoitteena on ajantasaistaa terveydensuojeluvalvonnan kohteita Vati-järjestelmässä mm. ensisijaisten legionella-tilojen seurantakohteet. Samalla käynnistetään ensisijaisten legionella-tilojen vesijärjestelmien riskinarviointia. Sairaalan ja terveysasemien vuodeosastot otetaan valvontakohteiksi vesijärjestelmien riskinarvioinnin osalta. Luodaan myös riskiarvioinnille käytännön valvontatavat ja ohjeet sekä saatetaan ne käytäntöön.

Terveydensuojeluvalvonnan tehtäväkenttä jakaantuu talousveden, uimaveden, asumisterveyden ja ilmoitusvelvollisten oleskeluhuoneistojen valvontaan. Elinympäristömme ennalta ehkäisevää terveyden edistämistä toteutamme antamalla lausuntoja mm. ympäristölupalausuntoihin ja kaavoihin liittyen. Neuvontaa ja ohjausta eri tahoille annamme päivittäin. Osallistumme myös kuntien ja muiden tahojen sisäilmatyöryhmyöskentelyyn.

Osa valvontatyöstä on suunnitelmallista valvontaa ja osa suunnittelematonta ns. akuuttia valvontaa. Akuuttia valvontaa teemme valitusten ja epäilyjen perusteella. Valitukset tai epäilyt kohdistuvat yleensä tilojen olosuhteisiin, talous- tai uimavesien laatuongelmiin tai aistinvaraisiin havaintoihin sekä ympäristöhygieniaan. Suunnitelman ulkopuolisia tarkastuksia ovat myös esim.

sosiaalihuoltolain mukaiset kohteet, joihin annamme tilojen soveltuvuuden osalta lausuntoja, mutta kohteet eivät kuulu varsinaisesti terveydensuojeluvalvonnan suunnitelmallisen valvonnan pariin.

Tehtäväkentän laajuudesta sekä ympäristöterveystarkastajien tehtäväkuvien erilaisuudesta johtuen karkeasti voidaan arvioida että suunnittelemattoman valvontatyön ajallinen osuus (sisältäen myös yleisen neuvonnan ja ohjauksen, ns. akuutin valvonnan) työyksikössä on noin 50 %, suunnitelmallisten valvonnan osuuden ollessa noin 30 %. Annettujen lausuntojen osuus noin 10 %. Työaikaa varataan myös koulutuksiin, palavereihin ja jne. Valvontakauden aikana tavoitteena on edelleen yhtenäistää Vati-järjestelmän käyttämistä, jotta valvontatyön jakaantumista eri sektoreihin saataisiin parempi kuva.

Terveydensuojelun valvontakohteet tarkastamme Valviran riskiluokituksen ja kohdekohtaisen riskiluokituksen mukaisesti. Valvontakohteiden tarkastustiheyttä voimme kuitenkin vähentää tai lisätä kohteen tarkastuksen ja tehdyn riskinarvioinnin perusteella oman sisäisen ohjeen mukaisesti.

Olosuhteiden valvontaan, terveyshaittojen ennaltaehkäisemiseen ja selvittämiseen sovellamme annettuja Valviran ohjeita. Tarkastuksia pyrimme tekemään mahdollisimman paljon yhteistyössä muiden tahojen kanssa.

Ohjelmakauden valtakunnallisina painopistealueina on toiminnanharjoittajan omavalvonnan tukeminen sekä elinympäristöterveyden edistäminen ja yhteistyö. Valvontakohteiden suunnitelmallisilla tarkastuksilla korostetaan omavalvonnan tärkeyttä ja opastetaan toiminnanharjoittajia riskien tunnistamisessa.

Elinympäristöterveyden edistämistä ja yhteistyötä teemme viranomaisyhteistyötä parantamalla. Varaudumme häiriötilanteiden selvittämisiin mm. omilla harjoituksilla sekä osallistumalla kuntien valmiusharjoituksiin. Ympäristöterveydenhuollon häiriötilannesuunnitelma yhteensovitetään talousvesitoimijoiden ja kuntien varautumissuunnitelmiin.

Ohjelmakauden aikana terveydensuojelun valvontakohteiden tarkastuksessa kiinnitämme huomiota oleskelutilojen radonpitoisuuden selvittämisvelvollisuuteen. Toiminta-alueestamme mm. Jyväskylä kuuluu niihin alueisiin, jossa säteilylain (859/2018) 155 §:n mukaan työantajan on selvitettävä työtilojen radonpitoisuudet.

Talousvettä koskevan juomavesidirektiivin toimeenpanoon liittyvät lait tulevat voimaan vuoden 2023 alusta. Soveltamisohjetta odotetaan vuoden 2024 aikana, varaudumme tarvittaessa päivittämään näytteenottosuunnitelmia ohjeistuksen mukaiseksi. Lakimuutosten sisäistämiseen ja lainsäädännön muutosten myötä tuleviin velvoitteisiin varataan aikaa. Terveydensuojeluvalvonnan resurssitarve kasvaa muutosten myötä pidemmällä aika välillä. Lisäksi mahdollisten toimijoiden ohjaus- ja neuvontatarve lisääntyy. Vuoden 2024 aikana organisoimme desinfiointiharjoituksia vesiosuuskunnille yhteistyössä vesilaitosten kanssa. Jatkamme myös talousvesivalvonnan osalta valvonnan kohdistamista suunnitelmallisemmin myös ns. pieniin vesiosuuskuntiin.

Vuoden 2024 aikana osallistumme myös edelleen aktiivisesti elinympäristömme edistämiseen ja yhteistyöhön mm. osallistumalla Jyväskylän kaupungin kaavoituksen järjestämään ns. silli-ryhmään,

antamalla lausuntoja yhteistoiminta-alueemme valmisteilla olevista kaavoista, rakennuslupahankkeista sekä ympäristöluvista.

Hyvin matalalla kynnyksellä olemme yhteistyössä eri kuntien viranomaistahojen kanssa. Vuonna 2023 aloitettiin yhteistyöpalavereja yhteistoiminta-alueen kuntiemme ympäristönsuojelun ja rakennusvalvonnan henkilöstön kanssa. Yhteistyöpalavereja jatketaan vuonna 2024.

Asumisterveyden osalta jatkamme asumisterveyteen liittyvien puhelujen keskittämistä yhteen puhelimeen tiettyinä aikoina (ke klo 9-10:30). Puhelinneuvonnalla pyrimme neuvomaan asiakkaita siten, että osa valituksen kohteena olevista asioista saataisiin ratkaistua suoraan joko isännöitsijän avulla tai ulkopuolista asiantuntijaa käyttäen. Asunnontarkastukset otetaan vireille kirjallisesti sähköisellä lomakkeella. Tavoitteena on, että asia pyritään ottamaan käsittelyyn viimeistään neljän viikon kuluessa siitä, kun lomake on saapunut ympäristöterveyteen.

Ohjelmakauden aikana osallistumme mahdollisuuksien mukaan valtakunnallisiin valvontaprojekteihin.

3.3 TUPAKKAVALVONTA

Tupakkalain suunnitelmallisen valvonnan kohteina ovat tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden vähittäis- ja tukkumyyntipaikat sekä tupakointililliset ravintolat ja ravitsemusliikkeet. Valvonnan tavoitteena on vähentää tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttöä. Tupakkalain painopistealueet valvontakaudella ovat omavalvonnan tukeminen, yhteistyö ehkäisevän päihdetyön kanssa sekä laittoman kaupan ehkäisy ja viranomaisten välinen yhteistyö.

Hallitus on esittänyt luonnoksen tupakkalain muuttamisesta. Luonnoksessa nikotiinipussit tulevat nykyistä kattavammin tupakkalain piiriin. Tämän seurauksena vuoden 2024 tarkastajien tulee perehtyä muutokseen ja millaisia tuotteita rajoitukset koskevat. Koska uuden nikotiinia sisältävät tuotteen markkinoille salliminen lisää todennäköisyyttä, että tuotteista muodostuu lapsille ja nuorille uusi väylä nikotiiniriippuvuuteen ja sitä kautta muiden tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttöön, on rajoitusten valvomisen aiempaa tärkeämpää.

Tupakkatuotteiden myyjien, myyntipaikkojen ja tuotteiden valvontaa varten tarkastajille on vuoden 2023 aikana luotu tunnukset erilliseen tietojärjestelmään (Tupakkatuotteiden jäljitettävyysohjelmaksi). Valvira tuottaa koulutusta ja ohjeistusta, joihin perehdytään. Järjestelmän käyttöä opetellaan ja sitä käytetään vuoden 2024 aikana valvonnan apuna.

Suunnitelmallista valvontaa teemme pääsääntöisesti Valviran riskinarvion mukaan. Koko vuoden riskinarvion mukaisesta tarkastustavoitteesta tehdään vuoden 2024 noin 79 %, joka on 100 tarkastusta. Vuoden 2024 aikana on tarkoitus tehdä edellisvuosia enemmän vähittäismyynnin valvontaa. Näin pyritään aiempaa tehokkaammin toteuttamaan tupakkalain tavoitetta, joka on *”ihmisille myrkyllisiä aineita sisältävien ja riippuvuutta aiheuttavien tupakkatuotteiden ja muiden nikotiinipitoisten tuotteiden käytön loppuminen”*.

Vähittäismyyntilupahakemusten käsittely on myös tupakkalain tarkoittamaa valvontaa. Pääasiassa elintarvikevalvontaa tekevät tarkastajat (kolme) käsittelevät tupakkatuotteiden vähittäismyyntilupahakemukset. Tiedot merkitään sekä valtakunnalliseen Tupakkarekisteriin että valtakunnalliseen Valvontatietojärjestelmään (Vati).

Tupakan myynnin valvonnan teemme pääasiassa ennalta ilmoittamatta ja tarkastus voidaan toteuttaa samalla käynnillä kuin elintarvikelain mukainen tarkastus. Tarkastuksilla käytämme valtakunnallisia Valviran laatimia tupakan myynnin tarkastuslomaketta ja -ohjeita. Lääkelain perusteella tehtävä nikotiinivalmisteiden myynnin valvonnan teemme samoilla tarkastuskäynneillä kuin elintarvikevalvonta ja tupakkalain mukainen valvonta.

Suunnitelmallisen valvonnan lisäksi tarvittaessa teemme tarkastuksia valitusten tai epäilyilmoitusten perusteella. Asunto-osakeyhtiöiden tupakointikieltohakemusten käsittelyt ovat myös osa tupakkalain tehtäväkenttää. Varaudumme tarvittaessa opastamaan tupakkalainsäädännön tupakointikieltomuutoksista koskien taloyhtiöitä, leikkipuistojen sekä uimarantojen ylläpitäjiä.

Terveystieteiden lain mukaisten tarkastuksien yhteydessä kiinnitämme huomioita tupakkalain noudattamiseen erityisesti kohteissa, joissa on alle 18-vuotiaita käyttäjiä. Jos tarkastuksella havaitsemme puutteita tupakkalain noudattamisessa, teemme kohteeseen tupakkalain mukaisen tarkastuksen.

Auditointiohjelman mukaisesti vuonna 2024 tehdään sisäinen auditointi suunnitelmallisen tupakkalain mukaisen tarkastuksen tekemisestä. Auditoinnin sisältö määritellään tarkemmin syksyllä 2024.

Ehkäisevä päihdetyö kattaa alkoholi- huumausaine- ja rahapelihaittojen sekä tupakkatuotteiden käytön vähentämisen. Tupakkalakia valvovat viranomaiset tekevät yhteistyötä ehkäisevässä päihdetyössä toimivien tahojen kanssa. Jyväskylässä on ehkäisevän päihde- ja väkivaltatyön työryhmä, johon saatiin ympäristöterveyden edustus vuonna 2023. Vuoden 2024 aikana mietitään yhdessä ryhmän kanssa, miten voisi ennalta ehkäistä nuorten tupakan, tupakkatuotteiden ja nikotiinituotteiden käytön aloittamista.

3.4 ELÄINLÄÄKINTÄHUOLTO

Eläinlääkintähuollon suunnitelma on erillisenä liitteenä (liite 1).

4 KUNNAN VALVONTASUUNNITELMAN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

Teemme valvontasuunnitelman toteutumisen arvioinnin vuosittain maaliskuun loppuun mennessä. Arviointi käsitellään ympäristöterveyslautakunnassa. Arvioinnin tarkoitus on kehittää toimintaamme entisestään ja varmistaa suunnitelmamme toteutuminen. Sen lopputulosta

hyödynnämme uusien valvontasuunnitelmien laadinnassa. Arviointi on meille yksi tärkeä työkalu toiminnan jatkuvassa parantamisessa.

Arviointi kattaa pääpiirteissään ainakin seuraavat asiat:

- Kaikkien toimialojen valvonnan kattavuus
- Painopistealueiden toteutuminen
- Tarkastuksilla esiin tulleiden epäkohtien määrä ja laatu sekä toimenpiteet epäkohtien korjaamiseksi
- Mittareiden toteutuminen
- Valvontahankkeet
- Valvonnasta saadut tulot ja niiden kohdentuminen
- Voimavarat ja yhteistoiminta-alueen toimivuus
- Toiminnan kehittämistarpeet
- Arviointi- ja ohjauskäynnit
- Toiminnan parantamiseksi tehtävät toimet

Arvioinnin raportointi tapahtuu VYHA-järjestelmän kautta.

5 LIITTEET

Liite 1: Eläinlääkintähuollon suunnitelma päivitys 2024

Liite 2: Valvontakohteiden lukumäärä ja suunniteltu tarkastusmäärä 2024

20.12.2023

MUUTOKSENHAKUOHJEET

Oikaisuvaatimusohje, kunnallisasiat

Asiat 31

Oikaisuvaatimusviranomaisen ja oikaisuvaatimusoikeus

Päätökseen voi hakea muutosta oikaisuvaatimuksena Jyväskylän seudun ympäristöterveyslautakunnalta.

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä

- asianosainen eli se, johon päätös on kohdistettu tai se, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa sekä
- kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimuksen maksu

Oikaisuvaatimuskäsittely on maksutonta.

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on jätettävä ympäristöterveyslautakunnalle 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä tai erilliseen tiedoksiantotodistukseen merkittynä aikana.

Mikäli päätös on annettu tiedoksi asianosaiselle sähköisenä viestinä hänen suostumuksellaan, katsotaan asiakirja annetun tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi Jyväskylän kaupungin verkkosivuille (28.12.2023).

Oikaisuvaatimusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei lueta määräaikaan.

Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joulutai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen toimittaa ensimmäisenä sen jälkeisenä arkipäivänä.

Oikaisuvaatimuksen muoto, sisältö ja liitteet

Oikaisuvaatimus on tehtävä **kirjallisena**.

Oikaisuvaatimuksessa on **ilmoitettava**

- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- muutosvaatimuksen perusteet.

Oikaisuvaatimukseen on **liitettävä** asiakirjat, joihin sen tekijä vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Oikaisuvaatimus on sen tekijän, laillisen edustajan tai asiamiehen **allekirjoitettava**. Kirjelmässä on mainittava oikaisuvaatimuksen tekijän, ja jos hän ei ole allekirjoittaja, myös allekirjoittajan nimi, asuinkunta ja postiosoite sekä puhelinnumero, johon asiaa koskevat ilmoitukset voidaan toimittaa.

Oikaisuvaatimuksen toimittaminen viranomaiselle

Oikaisuvaatimus on muutoksenhakijan tai hänen valtuuttamansa asiamiehen toimitettava ympäristöterveyslautakunnalle virka-aikana ennen oikaisuvaatimusajan päättymistä.

Oikaisuvaatimuksen voi toimittaa myös faksina tai sähköpostitse. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjistä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Sähköisen viestin (faksin tai sähköpostin) katsotaan saapuneen viranomaiselle silloin, kun se on viranomaisen käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä. Oikaisuvaatimus lähetetään aina lähettäjän omalla vastuulla.

Oikaisuvaatimusviranomaisen yhteystiedot

Jyväskylän kaupunki
Jyväskylän seudun ympäristöterveyslautakunta
PL 193
Vapaudenkatu 32 (käyntiosoite)
40101 Jyväskylä
kirjaamo@jyvaskyla.fi
Puhelin: 014 569 0888, faksi: 014 617 117
Aukioloaika: klo 8.00–15.00

Päätös on lainvoimainen oikaisuvaatimusajan jälkeen, ellei siihen ole haettu muutosta eikä sitä ole otettu ylemmän toimielimen käsiteltäväksi.

20.12.2023

Päätöksen tiedoksianto

Asianosainen:

Hankasalmen kunta
Joutsan kunta
Luhangan kunta
Multian kunta
Muuramen kunta
Petäjäveden kunta
Toivakan kunta
Uuraisten kunta
Äänekosken kaupunki

Pöytäkirjanote

1. Lähetetty tiedoksi sähköpostitse asianosaisen suostumuksella 29.12.2023

Tiedoksiantaja: _____
Marika Laitinen

2. Lähetetty tiedoksi kirjeellä, joka on annettu postin kuljetettavaksi

Tiedoksiantaja: _____

3. Luovutettu asianosaiselle

Vastaanottaja: _____

Luovuttaja: _____

4. Toimitettu kirjallista todistusta vastaan

- kirjattu kirje
 saantitodistus